

Nº4 · juny 2025

Alarma!

Revista de les associacions de Bombers de Barcelona

**Agrupació Cultural i Esportiva
Cau del Jubilat**

Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric

Contingut d'aquest número

Editorial 3

Les nostres associacions

Festa del Patró, per Anna Caballer	4
Activitats de l'ACE 2025, per Víctor Dobaño	6
Cursa de Bombers 2024, per Víctor Dobaño	8
Sortides del Cau del Jubilat, Cau del Jubilat	10
Companyes que ens han deixat, Cau del Jubilat	12
Visita de l'alcalde, Cau del Jubilat	13

Actualitat de Bombers de Barcelona

Inspeccions conjuntes a grans esdeveniments, per Bombers de Barcelona	14
Noves autobombes gran incendi, per Bombers de Barcelona	15
Novetats al Centre de Gestió d'Emergències, per Bombers de Barcelona	16
Valors i salut relacional, per Bombers de Barcelona	17

Reportatges

Bombers de Barcelona es bolca en l'ajuda a València, per Toni Cabeza	18
València. Quan la catàstrofe esdevé oportunitat, per Víctor Dobaño	23
Finançament del Sistema d'Emergències de Catalunya, per Manel Pardo	28
Riscos, avaluació i gestió dels tòxics associats als fums dels incendis, per Marc Esplugas	30
XXXIII Jornades Nacionals de Sanitaris de Bombers, per Iñaki Feliu	39
Un altre infermer de Bombers de Barcelona modelista, per Francesc Climent	40
Què celebrem del 8 de març?, per Juan Diego Cabello	42
Història del Grup de Sanitaris de Bombers de Barcelona, per Joan Carles Yepes	45

Revista Alarma!

Editada per les associacions dels bombers de Barcelona: Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona (ACE), Cau del Jubilat de Bombers de Barcelona (Cau) i Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona (PDPHBB).

Consell de redacció:

Joan Andrés (director), Juan Diego Cabello, Joan Canudas, Ricard Cervantes, Víctor Dobaño, Pere González, Joan Pedreny, Jordi Secall.

Correcció:

Marta Hernández Pibernat

Edició i impressió:

DBcoop, sccl

Portada:

Grafit en fang en un camió de Bombers de Barcelona a Catarroja

Contraportada:

IX Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona

Contacte:

info@revista-alarma.com

Dipòsit legal:

DL B 2210-1958
ISSN 2938-5628

Edició digital:

ISSN 2938-5636
<https://www.cebombers-bcn.cat/>
<https://caujubilatbombers-bcn.cat/alarma/>
Facebook:
Revista-Alarma Bombers

Editorial

Festa dels Bombers

Un any més hem celebrat el dia de la festa dels bombers, el 8 de març, amb actes institucionals i festius. Aquesta festa, que popularment anomenem «dia del patró», té un origen religiós, que en el nostre cas fa referència a sant Joan de Déu, però en altres països està dedicada a altres patrons, com santa Bàrbara, sant Florià, sant Llorenç, sant Marçal i molts d'altres, en dates diferents. A Austràlia es va proposar de crear el Dia Internacional del Bomber i es va triar el 4 de maig, coincidint amb sant Florià, que és el patró dels bombers de molts països europeus i d'Austràlia. Com a símbol es va adoptar el llaç blau sobre vermell (aigua sobre foc), que són també els colors que defineixen aquesta revista, tant la portada com els titulars. Però la proposta d'aquest dia internacional no ha tingut el reconeixement que es pretenia, possiblement perquè segueix estant relacionada amb la religió. En un dels articles d'aquesta revista Diego Cabello, membre del consell de redacció, reflexiona sobre aquesta relació, a més de la coincidència amb el Dia de la Dona.

Càncer i bombers

També dediquem un article al risc que comporta per al bomber el fum dels incendis; el signa Marc Esplugas, sergent de Bombers de la Generalitat de Catalunya. Tot i que el risc que té un bomber de desenvolupar càncer està força estudiat, aquest risc professional encara no està prou reconegut.

València

El 2024 va estar marcat per dues tragèdies a València: al febrer, l'incendi d'un complex residencial al barri del Campanar, en el qual van morir deu persones, i a l'octubre la DANA, que va deixar un balanç de 228 morts. Bombers de Barcelona va col·laborar activament en aquest darrer, i en aquest número dos membres del Servei, Antonio Cabeza, cap d'Unitat de Recursos Materials, i Víctor Dobaño, sotsoficial i cap d'Àrea de Risc d'Incendis Estructurals, que van formar part en dues ocasions dels contingents que l'Ajuntament de Barcelona va enviar a València, ens expliquen com ha estat aquesta ajuda, des del punt de vista d'organització i humana, respectivament.

Apagada

El 2025 també està marcat per un incident recent: l'apagada del 28 d'abril, que va deixar tota la península sense energia elèctrica. Aquest fet inaudit va comportar moltes actuacions dels bombers, que a Barcelona van consistir principalment en rescat de persones en ascensors (137) i assistència a persones amb mobilitat reduïda (298), així com col·laboració en l'evacuació de trens i metro. Per la coincidència amb la publicació d'aquest número de la revista, en parlarem en el proper.

Vehicles elèctrics

També volem esmentar el sinistre del 2 d'abril a Alcorcón, en el qual dos bombers de la Comunitat de Madrid van morir en l'incendi d'un automòbil híbrid en un aparcament subterrani; des d'aquí expressem el nostre condol a la família i els companys. L'incident va provocar molt enrenou mediàtic respecte al risc que potser comporten els vehicles elèctrics. Esperem poder parlar-ne en el proper número.

Mort en acte de servei

El diumenge 25 de maig va morir en acte de servei el bomber de la Generalitat, Daniel Carme Barbero, de 51 anys d'edat, mentre extingia un incendi en un hotel a Santa Susanna. Estava destinat al parc de bombers de Pineda de Mar. En Daniel era fill del nostre company jubilat José Ramon Carme, a qui volem expressar el nostre sincer condol per aquesta terrible pèrdua.

Bona notícia

Finalment, una bona notícia: el nostre company Santi Garcia Sedó, que era portada del número anterior, en la seva participació en la cursa vertical, ha rebut recentment el trasplantament que necessitava per superar la leucèmia i és a casa recuperant-se. El nostre desig és que aviat es pugui reincorporar al servei.

Paella, gresca i germanor: la festa del patró

Anna Caballer
Fotos ACE

El 15 de març, al Parc de Bombers de Montjuïc el dia començava amb rialles, aromes de paella, caliu i germanor, ja que havia arribat el moment de celebrar el patró dels bombers, sant Joan de Déu, que oficialment és el 8 de març i que es va celebrar amb un acte institucional. Nosaltres, però, ens centrarem en la celebració que es va fer la setmana següent, quan bombers, familiars i amics es van reunir per viure la festa organitzada per l'Associació Cultural i Esportiva (ACE) amb el concurs de paelles tradicional.

Des de primera hora del matí, mentre el sol començava a escalfar l'ambient festiu, un esmorzar informal donava la benvinguda als més matiners i s'enllestien tots els preparatius: es muntava la barra per tenir begudes fresques, s'enllestia l'escenari per acollir música i animació, es distribuïen les llargues fileres de taules i cadires on degustar les paelles, s'instal·laven els inflables per a l'esbarjo dels més petits i es dividien els espais on cada equip faria les paelles. Entre els participants hi havia l'equip dels aspirants a Bombers de Barcelona, que reben formació a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC) de Mollet del Vallès. Se'ls distingia fàcilment per les simpàtiques gorres grogues amb cara de pollet que duïen, fent honor al fet que són els *pollos*, és a dir, la nova promoció, i no eren els únics que anaven *disfressats*, ja que algun altre grup també ho va fer.

A les onze en punt, mentre entrava al recinte amb la illu-

Aspirants a Bombers de Barcelona

sió de poder viure l'experiència des de dins, vaig començar a veure les cares conegudes dels companys d'oposicions que han aconseguit entrar a l'ISPC després de superar totes les proves, una fita que se m'havia resistit per poc, tot i que la meua mirada ja estava posada en l'Escola de Bombers de la Generalitat. Vam passar la porta plegats i l'ambient ens va embolcallar: la veterania de bombers de totes les escales es mesclava amb la joventut dels *pollos*, amb formadors d'acadèmies i de l'ISPC, bombers de la Generalitat, bombers de Madrid, opositors, altres aspirants de la Generalitat, familiars i amics dels bombers... És a dir, hi havia cabuda perquè tots gaudíssim el dia amb els grups que pujaven a l'escenari per fer activitats, inicialment adreça-

des als infants; una mica més tard hi van anar pujant grups de música a tocar i cantar *R&B*, *soul*, *pop*, *rock*, *flamenc*...

Vaig anar a buscar la persona que m'havia ofert assistir a la festa, una amistat i un bon suport de cara a afrontar les proves de les oposicions, que em va presentar els seus companys del torn B de l'Eixample, tots molt alegres i oberts: em van acollir fent-me sentir molt a gust, com una companya més, tot i ser, entre bromes, «la infiltrada» al torn. Acaabades les presentacions, vaig anar a ajudar a preparar una activitat d'oci desplaçant unes caixes de cervesa.

Quan van arribar finalment tots els estris i ingredients, em vaig dirigir cap a l'espai on es preparava la paella en què participava, que de fet era un arròs

negre, i ens vam posar mans a l'obra: preparar el fogó, trossejar verdures, sèpia i calamars, i pelar gambes. Per escalfar el brou no teníem un fogó extra i vam aprofitar el fogó del brou de l'equip veí, que amablement ens el va deixar fer servir, perquè això és Bombers i «A problemes, solucions!». Tot i que feien broma sobre la rivalitat dient que «si algun equip necessita ajuda, que s'espavili, que hem de guanyar», l'esperit era de col·laboració.

A continuació, ens van indicar que podíem anar a buscar l'arròs. Un bomber i jo vam agafar una bossa i ens vam posar a la cua, on les converses animades amb bombers d'altres parcs reflectien la familiaritat i la bona relació que uneixen aquests equips, que realment fan venir ganes de formar-ne part. En arribar al punt de distribució, dues persones amb sacs d'arròs, un bol gran i una bàscula pesaven la quantitat justa d'arròs segons el nombre de comensals i ens l'abocaven a la bossa.

Mentre portàvem l'arròs cap al nostre espai, vaig veure que ja hi havia gent fent l'activitat que havíem preparat, l'escalada de caixes de cervesa. Em van entrar la curiositat i les ganes de provar-ho, per divertir-me una mica. Sense dubtar-ho, i sabent que la paella ja quasi estava enllestida, amb tots els ingredients al foc, em vaig apuntar a la llista i vaig anar observant els participants fins que em va arribar el torn. L'espai on es feia l'activitat era a l'entrada del recinte, estava delimitat per tanques metàl·liques i constava d'un terra de llosetes de cautxú amb caixes de cervesa a sobre,

Música en directe del grup Sicaillora

una corda penjant d'una autoescala, amb un arnès per a l'assegurador i un altre per al participant, units per la corda, i una persona que anava apropant les caixes al participant. L'objectiu era anar pujant per les caixes de cervesa utilitzant els forats de les caixes com a esglaons i apilar-ne tantes com fos possible fins que l'estructura es desmuntés. Després l'assegurador feia baixar el participant, es recollien les caixes i començava el participant següent.

Seguidament, vaig tornar a la zona de la paella: l'arròs ja estava a punt. Vam preparar el plat per al concurs, vam parlar taula i vam poder tastar el resultat. L'arròs negre no va quedar com volíem, però igualment ens el vam menjar amb una cullerada d'allioli. També vam tastar la paella d'un altre equip, que estava deliciosa, i de postres a cada taula hi havia diferents tipus de pastes dolces: croissants, pa de pessic, coca... Durant el dinar anàvem xerrant de peripècies *bomberils* i no *bomberils* amb els bombers de Madrid i les opositores que érem a la mateixa taula. Mentrestant, des d'una carpa vermella que hi havia al costat de l'escenari, la veu de l'*speaker* comentava el transcurs del

Escalada de caixes de cervesa

Jurat tastant les paelles

concurs amb el jurat format per un bomber jubilat, dos xefs del restaurant Anormal i el cap director de Bombers. En el concurs hi van participar 22 equips, que incloïen un equip per torn, els *pollos* i els guanyadors de l'any anterior, que feien la paella general. En aquesta onzena edició, el guanyador va ser el torn E de Montjuïc; el torn B de Llevant va quedar en segon lloc, i el torn B de Vall d'Hebron en tercer, amb la paella general. L'arròs negre no

va quedar gaire ben classificat, però l'important és participar i gaudir de la festa plegats.

Tan bon punt vam acabar de dinar, tots vam col·laborar per recollir les taules i les cadires i deixar espai per a la música i el ball que van animar la tarda fins a les vuit del vespre, amb algunes voluntàries que van acompanyar els músics ballant flamenc dalt de l'escenari. Però per als adults la festa no s'acabava aquí: la discoteca M7 Club Barcelona del carrer

Mèxic, llogada per a l'ocasió, ens esperava fins a mitjanit per si les ganes de festa no cessaven. Tot i que no m'hi vaig quedar, els que hi van anar van gaudir molt podent ballar, riure i compartir amb la bona companyia i la música *techno* per tancar la festa.

Qui sap quines sorpreses ens reserva la propera edició? Potser una paella inesperada o activitats insòlites? Fins d'aquí un any no podrem resoldre aquestes incògnites.

Gaudint de les paelles i la companyia

Activitats ACE 2025

Víctor Dobaño

Si alguna cosa caracteritza els bombers és la seva polivalència i el treball en equip. A bona part del món, a això s'hi ha de sumar l'altruisme del sistema de voluntariat en la cobertura del servei de resposta a les emergències en zones de baixa densitat de població o precarietat del sistema públic.

I precisament aquests trets diferencials d'aquest col·lectiu es posen de manifest amb l'Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona, en què un grapat de bombers s'encarrega d'organitzar un seguit d'activitats obertes no només als mateixos socis de l'agrupació, sinó a la resta de companys bombers, simpatitzants, familiars i amics. Anualment, hi ha tot un seguit d'esdeveniments que s'organitzen tradicionalment a les mateixes dates. Dins del primer semestre de l'any, s'inicien ben aviat amb la **Festa dels Reis de Bombers**, que enguany s'ha

celebrat el dia 3 i que és una antesala de la festa oficial de cloenda de cada Nadal, l'arribada dels Reis d'Orient. Així com la Festa del Patró se celebra al parc de Montjuïc, la dels Reis es fa al de Llevant, amb un petit parèntesi d'un parell d'anys, aprofitant l'exposició de Bombers que es va fer al MUHBA Oliva Artés. En aquesta festa, els mateixos Reis d'Orient fan una aturada en aquest parc, on arriben amb una autoescala i reben tota la mainada de les famílies de bombers i amics, en un ambient festiu que inclou espectacle per als infants, xocolatada i diverses atraccions. És una festa entranyable que genera il·lusió als més petits de casa. Després d'un breu parèntesi, comença la setmana de més densitat d'actes i activitats de tot l'any, amb les tradicionals activitats esportives del Dia del Patró dels bombers, que habitualment culminen amb el dia gran del concurs de paelles, que té lloc el primer dissabte posterior a

Caminata ÒrriusAtletisme.

Skimo day a Massella.

Descens avenc secció espeleologia.

la festivitat del patró. La pràctica totalitat de seccions de l'ACE s'encarreguen d'organitzar alguna activitat que arreplegui els seus socis i amics, en la qual no pot faltar l'àpat de germanor de cadascuna, que posa el punt social i entranyable d'aquesta gran família.

La **secció d'activitats subaquàtiques** organitza des dels darrers anys una immersió a l'Aquàrium de Barcelona entre els taurons i la resta de peixos. Una altra de les seccions més actives, la de **Muntanya**, va organitzar dues activitats, una sortida d'esquí de muntanya (Ski-mo Day), a la Masella, i una competició d'escalada en rocòdrom, l'Open Bloc, amb el tradicional pernil com a trofeu per al guanyador.

La **secció d'espeleologia** va organitzar igualment una sortida a camp a l'aire lliure en un avenc, i la de **parapent** en volia fer una altra a Berga que va quedar troncada per la météo.

Altres seccions més tranquil·les programaven tornejos, com la de **pàdel**, amb el seu torneig social a l'UP Pàdel Badalona, que va tenir una gran participació, i el tradicional de **vòlei** al CEM Vall d'Hebron. Seccions més clàssiques i populars com les d'**atletisme** i **ciclisme** repeten les activitats dels darrers anys, com una caminada a Òrrius

proposada per la secció d'atletisme, amb opció de cursa per als més intrèpids, i les dues sortides en BTT i bicicleta de carretera per Collserola (el tradicional memorial Valentí Calvet), sempre amb botifarrada de cloenda.

Després d'aquesta setmana de densitat màxima, flueix un petit descans associatiu que s'hauria d'interrompre amb el **Concurs de relats curts de Bombers**, al final de la primavera, i la consolidada **Milla Nàutica Solidària**, que torna picant fort en la novena edició per tornar a batre rècords de participació i recaptació amb l'associació 800 Estels i que, alhora, retrà homenatge als nostres companys tristament desapareguts darrerament per malaltia estant encara en edat laboral operativa, en Sergi Zapater i l'Eduard Just.

Skimo Day a la Masella

Memorial Valentí Calvet

Torneig de pàdel

Immersió entre taurons a l'Aquarium.

Open bloc secció muntanya

Vueling Cursa Bombers Barcelona 2024. Molt més que una cursa

Sortida de la Cursa amb una pancarta del País Valencià. Autor: organització Cursa Bombers

Víctor Dobaño

Aquest clàssic atlètic arribava novament als carrers de la ciutat de Barcelona en el seu 25è aniversari: és un quart de segle de convivència entre ciutadans i bombers, no només de Barcelona, sinó de diferents punts de la geografia catalana, espanyola i fins i tot de més enllà.

Enguany la Cursa repetia sortida i arribada entorn del parc de la Ciutadella i l'Arc de Triomf, i va comptar amb un protagonisme bomberil que des de fa uns anys, coincidint amb el canvi de conveni d'explotació d'aquesta popular franquícia, posiciona el nostre cos, literalment, a primera fila d'un dels esdeveniments esportius més populars de la Ciutat Comtal. Els darrers anys, per fer més rendible l'explotació de la cursa, compartim presència amb una coneguda empresa de transport aeri, però això no treu impacte al servei públic més ben valorat per la ciutadania barcelonina.

Més de tres-cents bombers vestits amb l'equipació d'intervenció, alguns fins i tot amb l'ERA (equip de respiració autònom sense màscara ni regulador), s'enfrontaven a les altes temperatures que es generen quan et poses un *abric* tan peculiar, pensat més per aïllar de la temperatura externa que per alliberar la que generes internament en fer un exercici tan intens com és córrer deu quilòmetres. Antigament s'havia arribat a fer la cursa amb botes d'intervenció, espatllera bibotella o fins i tot equip de cicle tancat, en què es respira aire confinat, però l'exigència i la impossibilitat d'allargar una ampolla d'aire més enllà d'aproximadament 2,5 km va fer que es permetés l'ús de sabatilles esportives i restringir l'equipació *només* al pes de l'espatllera i l'ampolla plenes.

I enguany no només hi havia aquests més de tres-cents *motius convencionals* per córrer equipat. Els més de disset reptes solidaris plantejats a través de la plataforma [migranodearena](#).

org van aconseguir en conjunt una recaptació rècord de més de 37.000 euros. A més, dos protagonistes van sobresortir en aquesta cita esportiva de la ciutat, ja ben consolidada, i van tenir d'emoció tant la sortida com l'arribada.

Per una banda, just abans de la sortida, en la clàssica fotografia de la família bomberil, l'Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona va lluir una pancarta de suport a València amb motiu dels efectes catastròfics de la DANA 2024. Calia donar suport a aquest castigat poble germà, als seus habitants i als bombers.

Per altra banda, durant la cursa van ser testimonis d'una nova acció de l'omnipresent i podriem dir omnipotent bomber **Santi Garcia Sedó**, que manté una lluita implacable contra la leucèmia i que hi va participar tot i la minva radical de la capacitat física causada per l'agressiu tractament. El van acompanyar en tot moment els seus companys de torn i del club de karate, a més dels seus familiars. Tots plegats es van fer sentir pels carrers de la ciutat i l'arribada va ser apoteòsica, pura vitamina per al Santi en uns moments tan complicats. Des d'aquí l'encoratgem novament a mantenir aquesta força, aquesta actitud, per deixar definitivament enrere la malaltia un cop ha superat amb èxit el trasplantament de medulla òssia.

Per últim cal destacar l'aportació també rècord de la recaptació general de la cursa a la secció de l'ACE dels Bombers Solidaris, que va rebre un xec de deu mil euros per finançar els seus projectes.

Recaptació solidària rècord. Fundació Nexa. Autor: organització Cursa Bombers

Repte Leucèmia – Fundació Carreras. Autor: organització Cursa Bombers

El Santi amb el club de karate i companys bombers. Autor: Xavi Hurtado

Arribada del Santi. Autor: Xavi Hurtado

Xec per a Bombers Solidaris. Autor: organització Cursa Bombers

Sortides del Cau del Jubilat

Les sortides que periòdicament programa el Cau del Jubilat de les bombers i bombers de Barcelona són activitats que ens ajuden a conèixer una mica més el nostre país i la ciutat en què hem treballat durant molts anys, i també són l'instrument necessari per mantenir el contacte entre sòcies i socis del Cau i així fomentar

Museu de les Mines de Cercs

El Museu de les Mines de Cercs, al Berguedà, es va inaugurar l'any 1999 i està situat a la colònia minera de Sant Corneli.

L'edifici en què ara hi ha el museu acollia inicialment els serveis per als habitants de la colònia. Fins l'any 1930 va ser la seu de la comunitat de monges que s'encarregaven de l'ensenyament, la guarderia i els menjadors comunitaris. Després es va transformar en «Hogar del Minero», s'hi va mantenir l'escola i s'hi van afegir un escorxador, una biblioteca, el cafè, una barberia i més habitatges per als miners.

La visita inclou un recorregut en un trenet per l'interior d'una galeria on hi ha escenificacions de l'època, amb una escenografia molt treballada.

La calçotada

La calçotada és l'activitat que es va programant any rere any que té més bona acollida entre els afiliats al Cau. Aquest any s'ha repetit la mateixa que es va fer l'any passat als Monjos, tocant a Vilafranca del Penedès, terra de molt bones colles castelleres.

la germanor. Des de la publicació del darrer número de la revista hem programat tres sortides: la sortida d'un dia al Museu de les Mines de Cercs, la visita al refugi antiaeri de la plaça del Diamant de Barcelona i la tradicional calçotada, que aquest any s'ha tornat a programar als Monjos, al costat de Vilafranca del Penedès.

Refugi antiaeri

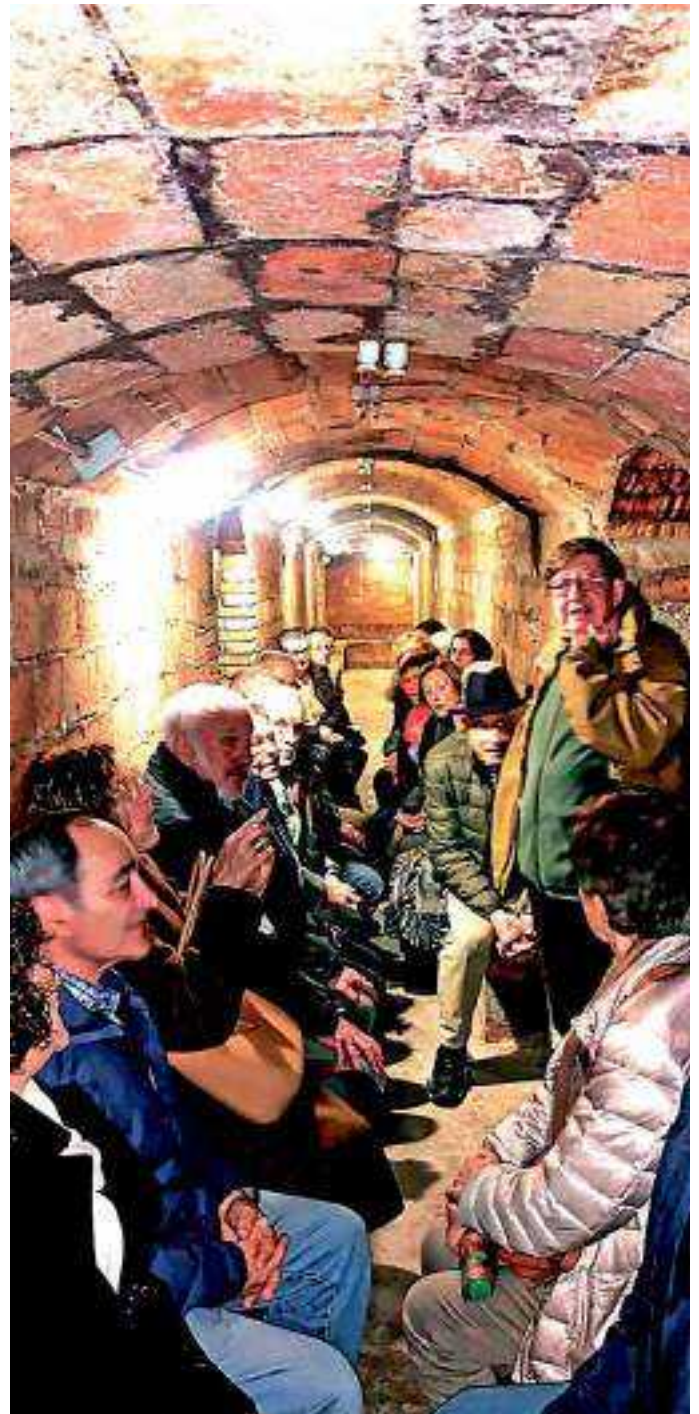
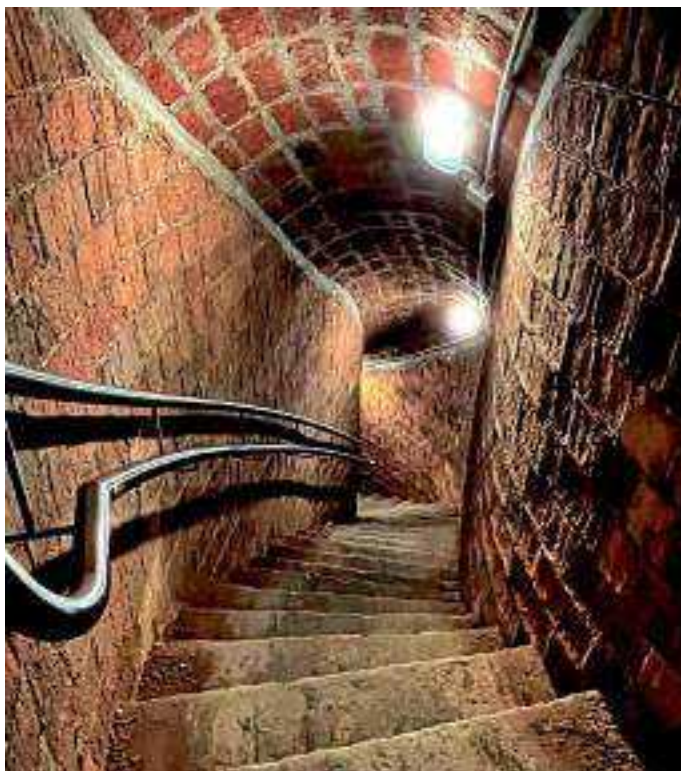
La visita al refugi antiaeri de la plaça del Diamant ens va ajudar a conèixer una mica millor com van viure els barcelonins de Gràcia els bombardeigs que va patir la ciutat de començaments del 1937 al començaments del 1939.

L'historiador i veí de Gràcia Josep Maria Contel ens va fer de guia i ens va donar la seva versió de la construcció dels refugis: qui els va construir, com es van fer, quants se'n van construir. També ens va explicar qui va bombardejar la ciutat i amb què.

Entrant al refugi vam poder veure l'espai i les condicions en què restaven els ciutadans mentre la ciutat era bombardejada.

Situat catorze metres sota terra, el refugi de la plaça del Diamant té dues entrades i les seves galeries tenien cabuda per a tres-centes persones. El refugi disposava d'instal·lació elèctrica, instal·lació d'aigua potable, infermeria i serveis sanitaris.

Tal com recull Josep Maria Contel al llibre *Gràcia, temps de bombes, temps de refugis*, «els bombardeigs van ser una manera sistemàtica de generar el caos i el desànim entre la població civil i els refugis la resposta ciutadana davant aquesta agressió».

Companys que ens han deixat

Lamentem la pèrdua dels companys que ens van deixar durant el 2024. EPD.

Albert Marcús Smandia
Promoció 1966
Nascut el 7.12.1931

Ramon Ferrer Castelar
Promoció 1965
Nascut el 29.6.1928

Jordi Huguet López
Promoció 1957
Nascut el 30.9.1929

Rossend Vidal Subirà
Promoció 1965
Nascut l'1.11.1931

Emili Duran Adrover
Promoció 1968
Nascut el 31.8.1936

Pedro González López
Promoció 1971
Nascut el 15.5.1947

Agustí Bruño Pujol
Promoció 1992
Nascut el 12.11.1954

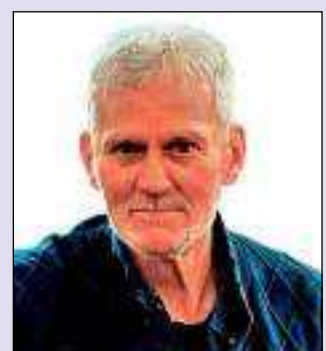

Antonio Rojano Amo
Promoció 1981
Nascut el 14.5.1951

Sergio Zapater Rivera
Promoció 2002
Nascut el 24.9.72

El passat 10 de març ens va deixar Lluís Gràcia Oset. En Lluís, fill de bomber de Barcelona, va començar a treballar de molt jove, als catorze anys, en una multinacional del ram de l'alimentació. La seva dedicació i l'esperit de superació el van portar a assumir diferents responsabilitats al departament comercial de l'empresa, on es va mantenir fins que es va jubilar. Però la seva gran passió va ser el món de Bombers, que va viure des de petit, i no el va deixar mai de banda. En el temps que li deixaven les seves ocupacions professionals, va optar per formar-se com a bomber voluntari a l'Escola de Bombers de la Generalitat, on va arribar a ser formador d'altres bombers voluntaris. Va treballar als parcs de Sabadell, Rubí i, en la seva darrera etapa, al parc de bombers voluntaris de Malgrat de Mar, on va fer les darreres sortides abans de la jubilació. No va arribar mai a ser bomber de Barcelona, però sempre hi va estar present; era el company que sempre tenies al costat, a la festa dels reis, al concurs de paelles, al Saló de la Gent Gran, a l'Espai Bombers, sempre disposat a ajudar i a donar sense esperar res a canvi. Lluís, en el dia del teu comiat, durant el darrer passeig que vas fer al nostre costat, el so de les sirenes dels cotxes de bombers va ser una mostra del nostre agraïment per tot el que has fet. **Les teves companyes i companys de Bombers de Barcelona et tindrem sempre present.**

Lluís Gràcia Oset

Visita de l'alcalde al Cau del Jubilat

Cau del Jubilat

El dimecres 5 de març l'alcalde de Barcelona, Jaume Collboni, va visitar el Museu de Bombers al Parc de la Prevenció del carrer Lleida. L'acompanyaven el tercer tinent d'alcalde, Albert Batlle; la regidora del Districte de Sants-Montju-

ïc, Raquel Gil, i el director de Bombers, Sebastià Mas-sagué, entre altres càrrecs.

Aprofitant l'avinentsa, l'alcalde va voler passar per les dependències del Cau del Jubilat i estar una estona amb alguns membres de la junta. Davant l'interès que mostrava per l'associació, Enric Lluell, president del Cau, li va ex-

posar breument les tasques en què les sòcies i els socis participem de manera voluntària.

A la visita hi va poder assistir una representació de la Plataforma, l'entitat que participa activament en la recuperació i el manteniment del patrimoni històric de Bombers de Barcelona.

L'alcalde va manifestar

la seva satisfacció per haver pogut visitar el parc de bombers inaugurat coincidint amb la celebració de l'Exposició Internacional de l'any 1929, i va esmentar la voluntat de crear un equip que comenci a treballar en les celebracions d'aquest centenari, que també serà el del parc del carrer Lleida.

Foto de grup amb l'alcalde al Cau del Jubilat.

L'alcalde i el cap de Bombers de Barcelona amb el president del Cau del Jubilat, fullejant la nostra revista.

Inspeccions conjuntes a grans esdeveniments

Font d'informació: Bombers de Barcelona (text i fotos)

Barcelona és una ciutat de grans esdeveniments. Els atractius que ofereix la ciutat són nombrosos, des de grans espais delimitats per a concerts multitudinaris com el Fòrum, l'Estadi Olímpic, el Palau Sant Jordi i avingudes com Maria Cristina i el passeig Lluís Companys, fins a un clima benèvol i suau durant molts mesos a l'any i, és clar, la marca Barcelona, coneguda arreu del món.

Des del punt de vista de la tramitació administrativa, tots aquests grans esdeveniments disposen de llicències específiques, en molts casos extraordinàries, que tramiten els Serveis Tècnics de cada Districte i respecte a les quals a Bombers revisem l'apartat corresponent a mesures de protecció contra incendis i tot el que fa referència a la seguretat per al públic. A més a més, moltes d'aquestes activitats estan afectades pel decret 30/2015 de plans d'autoprotecció i el 112/2010 d'espectacles.

Per què?

La Guàrdia Urbana és qui actua com a policia administrativa amb capacitat sancionadora, però els coneixements tècnics i el punt de vista que podem aportar des de Bombers suposen un valor afegit que es tradueix en més seguretat per al públic i els organitzadors i, en cas de necessitat, per a la intervenció dels serveis d'emergència.

Inspecció prèvia a un gran esdeveniment

Qui comprova que es compleixin les condicions de llicència?

L'any 2023 Bombers de Barcelona va reiniciar les inspeccions conjuntes amb la Unitat de Reforç d'Emergències i Proximitat (UREP) de la Guàrdia Urbana.

Amb anterioritat ja s'havien anat fent inspeccions, però és des d'inicis del 2024 que les Unitats de Normativa i Prestacional i la de Planificació i Anàlisi de Risc de Bombers ens reunim mensualment amb la UREP per decidir quines activitats seran inspeccionades, ja que hi ha molts

factors que poden influir en el risc d'una activitat: nombre de persones, ubicació, experiència de l'empresa organitzadora, si és una activitat nova o, al contrari, ja n'hi ha hagut edicions anteriors, etc.

Com i quan?

Aquestes inspeccions es fan abans de l'inici de l'activitat: es comproven totes les condicions que indica la llicència, amb atenció especial a les vies d'evacuació, als mitjans passius i actius de protecció contra incendis i a la implantació del Pla d'Autoprotecció (PAU) de l'activitat.

D'aquestes inspeccions en resulta una acta en què es reflecteixen les deficiències, si n'hi ha, i les solucions alternatives a les que indica la llicència. La Guàrdia Urbana mateixa s'encarrega de comprovar que les deficiències s'han esmenat; això es fa en una segona inspecció, quan l'activitat ja està en ple funcionament.

Què en diuen els organitzadors?

En general les empreses i entitats organitzadores han acollit positivament aquest nou sistema d'inspeccions.

Lluny de veure-ho com una fiscalització, els organitzadors valoren la capacitat de GUB i Bombers per trobar i validar solucions que milloren les condicions de seguretat, ja sigui perquè resulta impossible executar fil per randa el que indica el projecte inicial com perquè hi ha hagut, per exemple, un canvi de proveïdor d'algun element i aquest no compleix exactament les condicions inicials.

El balanç del 2024 es tanca amb més d'una vintena d'inspeccions a grans esdeveniments, com ara el Primavera Sound, el Pride, la Copa Amèrica i la Fira d'Abril.

El 2025 Barcelona seguirà acollint espectacles i concerts de gran format i Bombers hi serem presents per garantir les condicions de seguretat per al públic, l'organització i els serveis d'emergència.

Inspecció prèvia a un gran esdeveniment

Incorporació de tres noves autobombes gran incendi

Font d'informació: Bombers de Barcelona (text i fotos)

Gràcies a la col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat Portuària de Barcelona, l'any 2023 es va publicar la licitació per a l'adquisició de tres autobombes gran incendi, i els tres vehicles es van recepcionar a les instal·lacions del Port de Barcelona a finals del 2024.

Després de fer la posada a punt dels vehicles i d'impartir la formació necessària al personal operatiu dels parcs de Montjuïc i Zona Franca durant els mesos de gener i febrer, finalment les tres autobombes es van posar definitivament en servei operatiu el 31 de març.

Aquests vehicles, B-411, B-412 i B-413, substitueixen els utilitzats fins ara B-407, B-408 i B-409, que restaran fora de servei després d'haver-se fet servir durant

Les noves autobombes

quinze anys de mitjana donant cobertura als serveis de la zona portuària i de la resta de la ciutat.

L'empresa adjudicatària del contracte per a la fabricació

dels nous vehicles ha estat INCIPRESA, SAU. La missió d'aquests vehicles és intervenir en serveis de grans incendis urbans i industrials, donar cobertura a serveis amb

matèries perilloses i poder dur a terme una primera intervenció ràpida en accidents de risc químic. L'import total dels tres vehicles ha estat d'1.993.959€.

Les noves autobombes

Novetats al Centre de Gestió d'Emergències de Bombers de Barcelona

Gestionant l'emergència

Font d'informació: Bombers de Barcelona (text i fotos)

Aquest any 2025 comença el nou projecte de migrar l'actual aplicatiu de gestió d'incidències (Dispatcher) al sistema OnCall.

OnCall és una solució web que redueix la dependència del proveïdor, ja que permet

fer servir, per exemple, la cartografia i l'enrutador desenvolupats per Bombers de Barcelona, que són molt més potents i detallats que l'actual Dispatcher. Al mateix temps, es podran fer adaptacions i modificacions de manera més àgil i autònoma.

Aquest nou sistema s'ha començat a desenvolupar

durant el primer trimestre del 2025 i es preveu que estigui operatiu a finals del 2026 o principis del 2027.

Aquest canvi comportarà la revisió de la comunicació (les passarelles) amb plataformes com les del 112 i el SEM.

Tal com passa amb l'actual Dispatcher, OnCall serà una solució que faran servir Bombers i Guàrdia Urbana. Així doncs, la comunicació entre els dos cossos municipals de la Sala Conjunta de Comandament continuarà sense problemes.

També es prepara la substitució de les pantalles de la Matriu de Comunicacions per unes pantalles tàctils noves que facilitin la feina al CGE.

La Matriu de Comunicacions és un sistema que integra i enregistra tant les trucades com les comunicacions de ràdio que es fan o es reben al CGE.

Aquest sistema permet que qualsevol integrant de la sala pugui sentir les converses o intervenir-hi de manera simultània. Aquesta Matriu ja porta en funcionament des de principis del 2021.

De llavors ençà s'hi han anat fent millores i actualitzacions, per donar més robustesa a aquesta solució.

Dintre d'aquest propòsit de millora contínua, a finals del 2024 es va demanar disposar d'una pantalla tàtil per agilitzar la interacció del personal de Sala amb la Matriu.

Un cop els usuaris i usuàries (personal del CGE) han comprovat que aquesta pantalla suposa una millora, s'ha passat a demanar la mateixa solució per a totes les posicions.

S'espera disposar de pantalles tàctils per a la Matriu a tota la sala durant el segon semestre de l'any.

Coordinació amb els comandaments

Valors i salut relacional del cos de bombers de Barcelona

Font d'informació:

Ajuntament de Barcelona
i Bombers de Barcelona
(Text i fotos)

La Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el dia 5 de desembre del 2024 la Guia Deontològica i la Guia de Bones Pràctiques per a Comandaments de Bombers de Barcelona.

La Guia Deontològica és un signe de la mateixa identitat del Cos de Bombers de Barcelona i una manifestació del compromís que assumeix el Cos de servir la ciutadania amb professionalitat i seguretat.

Aquesta Guia Deontològica és un marc de referència per al conjunt del Cos i concerneix tot el seu personal sense excepció, i s'aplica a totes les dimensions del servei: a la feina de prevenció i de protecció civil, a les intervencions de salvament en situacions d'emergència, a les tasques orientades a facilitar el retorn a la normalitat, al funcionament intern de l'organització i a les accions de coordinació i cooperació amb altres agències i serveis, així com en general a la relació amb la ciutadania.

La Guia ha estat elaborada i consensuada pel personal de Bombers de Barcelona i s'emmarca en el conjunt de valors corporatius que ha establert l'Ajuntament de Barcelona: compromís de servei públic, agilitat, amabilitat, claredat i cocreació.

Actuació de proximitat

L'aprovació de la Guia va fer necessari desplegar-ne la implantació per a tot el personal de Bombers de Barcelona. Amb aquest objectiu es van fer, en els diferents llocs de treball, diverses sessions de la «Jornada de valors i salut relacional» del Cos de Bombers de Barcelona.

La Jornada consisteix en una sessió de tres hores en què s'expliquen les infraestructures ètiques de Bombers de Barcelona i conceptes bàsics de salut relacional, i també s'hi fa un taller d'aplicació dels valors i les bones pràctiques definits a la Guia Deontològica.

La implantació d'aquesta Guia permetrà al Cos de Bombers de Barcelona avançar amb pas ferm cap a un servei en què la seguretat, la proximitat, el compromís, la lleialtat i l'exemplaritat siguin el fil conductor de l'activitat professional de tots els membres del Cos.

Bombers de Barcelona es bolca en l'ajuda a València

Briefing al parc de Llevant abans de la sortida

Toni Cabeza

El dimarts 29 d'octubre del 2024 es van confirmar les previsions meteorològiques que pronosticaven pluges intenses a València. El pronòstic eren pluges amb nivells superiors als llindars d'intensitat de 80 l/m² en una hora i acumulacions superiors als 200 l/m² en un dia.

La realitat, tanmateix, va superar de molt aquests llindars, ja que es van formar tempestes estàtiques que van descarregar amb força durant més de dotze hores sobre uns mateixos punts. Així, en alguns llocs van arribar a caure 776 l/m² en un dia, i la intensitat de les pluges va arribar a ser de 185 l/m² en una hora.

Tot plegat va comportar que, en una extensió territorial molt gran, s'arribessin a acumular entre 300 i 400 l/m². Aquesta circumstància, afegida a la llarga durada de les pluges,

va fer que l'aigua que va passar a les lleres dels rius fos molt superior, amb un gran escreix, a la calculada per als períodes de retorn de cent o cinc-cents anys amb els quals es calculen les seccions dels rius.

La intensitat de les pluges i l'acumulació d'aigua resultant eren del tot extraordinàries i les infraestructures no estaven dissenyades per suportar-les; al marge de la insuficiència puntual de les clavegueres per drenar la sobreabundància d'aigua, el gran problema va ser que els rius i els barrancs es van desbordar. A més, aquest desbordament de les motes que limiten físicament els rius es va esdevenir amb molta violència i rapidesa, i en una zona geogràfica molt extensa, que abraçava des de la part interior de València (Requena, Utiel) fins al mar. Això va significar una ex-

tensió de més de cent quilòmetres de llargada, amb una amplada desigual, perquè la zona inundada s'expandia a mesura que s'acostava al mar.

Com es quantifica el risc

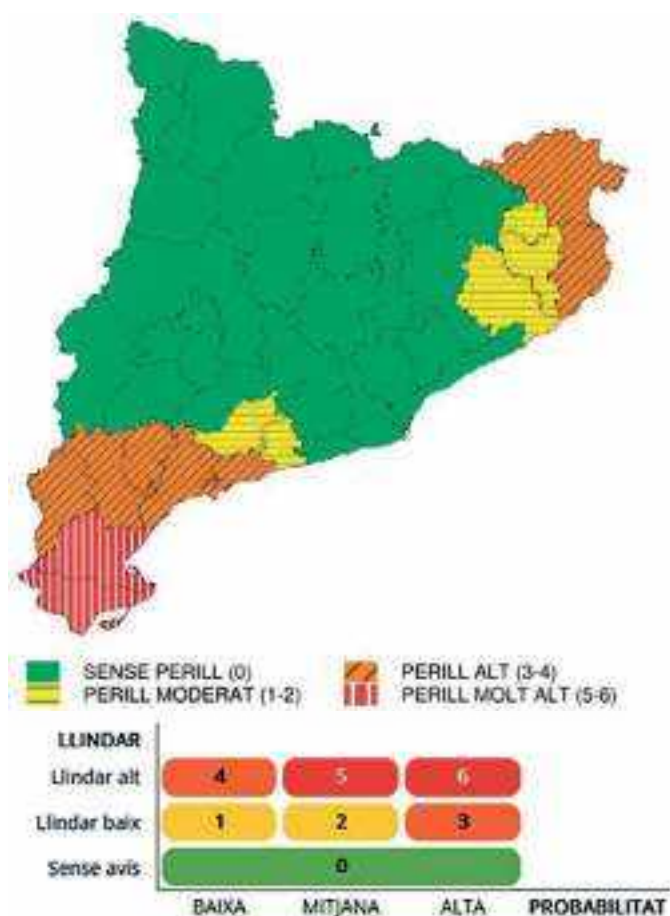
Perquè serveixi per situar el fenomen meteorològic que va assolir València aquell dia, val la pena explicar el sistema de quantificació del risc que tenim a Catalunya.

Quan el Servei Meteorològic de Catalunya detecta la possibilitat que es produeixi un meteor —pluja, vent, pedregada o un altre fenomen físic natural— de certa intensitat, informa els serveis d'emergència de Protecció Civil, de manera simplificada i amb un temps d'antelació, del perill que pot representar. Els dos factors clau que determinen la situació de risc són la potència prevista del meteor i la probabilitat que s'esdevingui.

En el cas de la pluja, la potència es pot mesurar en intensitat o en acumulació: tenim dos llindars per intensitat de pluja (20 l/m² i 40 l/m² en 30 min) i dos llindars per acumulació (100 l/m² i 200 l/m² en 24 hores). Pel que fa a la probabilitat del succés, està establerta en tres graus: baixa, mitjana i alta. La combinació d'aquests factors ens dona una matriu de perill.

Així doncs, la combinació dels factors descrits ens dona una escala de risc que va de l'1 al 6 i que, com es veu a la figura, significa un perill moderat (groc), alt (taronja) i molt alt (vermell). Amb aquestes dades es crea el plànol comarcal de Catalunya amb la indicació dels nivells de perill previstos.

Els serveis de protecció civil territorials activen els seus plans de protecció a partir d'aquests pronòstics, que s'actualitzen cada sis hores.

Exemple de mapa de perill en cas de pluges a Catalunya

La pitjor catàstrofe natural en dècades

Les imatges que tots vam veure als mitjans de comunicació el 29 d'octubre a la nit ens van fer suposar que la tragèdia podia ser important. Però no va ser fins l'endemà que tothom va començar a adonar-se de l'abast i la intensitat de la que va ser la pitjor catàstrofe natural que s'ha viscut a Espanya en les últimes dècades.

El Servei de Bombers de Barcelona, que té integrat el Servei de Protecció Civil de la ciutat, va oferir al Centro Nacional de Seguimiento y Control de Emergencias (CENEM) de la Dirección General de Protección Civil del Ministerio del Interior la seva ajuda davant de la catàstrofe amb tots els serveis que l'Ajuntament de Barcelona creia

que podien ser necessaris. Aquest és el procediment oficial de col·laboració amb què s'ha d'afrontar una catàstrofe com aquesta, que es preveu que sigui de llarga durada.

L'abast de la catàstrofe va col·lapsar els serveis d'emergència de la zona, i això va fer que l'avaluació general de la zona afectada fos molt lenta. Finalment el dijous 31 de març vam rebre l'acceptació per poder desplaçar un contingent, coordinat pel sistema de Protecció Civil municipal, compost per Bombers, Guàrdia Urbana, Emergències Socials i Serveis de Neteja. El divendres 1 de novembre es va rebre un correu de l'Agència de Seguretat i Emergències de la Generalitat Valenciana en què es formalitzava l'ajuda i s'indicava el lloc

on s'havien de dirigir els efectius per coordinar-se.

En aquest cas, per a Bombers els objectius bàsics eren el rescat de les possibles víctimes i el retorn a la normalitat (serveis de moviment de càrregues, esgotaments, patologies constructives, etc.), així com coordinar la resta de serveis municipals desplaçats. La Guàrdia Urbana havia de col·laborar amb els grups d'ordre per vetllar per la seguretat física de la zona, i el Servei d'Emergències Socials s'encarregaria d'assistir les persones que havien patit una pèrdua personal o material. Per últim, el Servei de Neteja i de Parcs i Jardins treballaria amb els serveis urbans de la zona en la retirada de deixalles i de l'arbrat caigut.

Activació del Servei de Bombers

En aquell moment es comencen a moure al Servei de Bombers els diferents departaments afectats:

La Divisió d'Operacions i Intervenció dissenya el millor sistema per poder mantenir un contingent desplaçat d'unes trenta persones sense que això afecti gaire la guàrdia diària. Finalment es decideix que el temps òptim d'estada d'un contingent al lloc afectat, tenint en compte tots els factors, són tres dies. Això comporta que s'estableixin amb urgència, mitjançant una ordre de servei, les normes que regiran la comissió de servei, composta per una estructura de comandaments, bombers i el cap de sector sanitari i dissenyada per dur a terme les tasques sobre el terreny i conformar un Centre de Comandament per a la zona assignada.

La Unitat de Recursos Materials disposa la quantitat de vehicles i material que portarà el contingent desplaçat. En un inici es destinen a la tasca dues autobombes rurals, un furgó de salvament, dos vehicles de moviment de càrregues amb ploma, un carretó elevador, una ambulància, un vehicle de comandament i dos vehicles d'intendència. Al material que porten els vehicles se n'incorpora d'addicional: bombes d'esgotament, generadors, epis, etc. Posteriorment s'hi afegeix el vehicle cisterna de combustible, una autobomba forestal, un vehicle d'intervenció ràpida i molt material d'intervenció divers.

La Divisió de Protecció Civil coordina de manera urgent amb la nostra Gerència el sistema de desplaçament i intendència per a aquest dispositiu, ja que una premissa era no carregar les estructures dels serveis d'emergència de la zona afectada, ja col·lapsats per la gran magnitud d'efectius voluntaris d'arreu de l'Estat, amb la necessitat de proveir-nos d'allotjament o menjar.

En poques hores es planifiquen les comissions de servei, el transport, l'allotjament i les possibles despeses, i uns tràmits que en situacions normals requereixen molt temps s'aconsegueixen fer ràpidament. Tot plegat es fa en coordinació amb els altres departaments de l'Ajuntament i en comunicació amb el grup coordinador sobre el terreny per respondre a aquesta catàstrofe, el Consorci Provincial de Bombers de València, que havia muntat un centre de coordinació operatiu a la zona de Païporta.

Centre de Coordinació Operativa (CECOR) a Catarroja - Albal

Bombers cap a València

El primer contingent de Bombers va sortir el dissabte dia 2 de novembre a les vuit del matí del parc de Llevant; era el primer dels tretze grups (Alfa – Mike) que es van desplaçar a la zona afectada per la DANA durant el mes de novembre.

La composició dels grups sempre va ser molt representativa de totes les categories. Cada tres dies es convocava al parc de bombers de Llevant, a les vuit del matí, a tots els integrants del contingent que s'havia de desplaçar per fer el brínging amb els comandaments, el director de Bombers i el tinent d'alcalde, i després el grup sortia cap a València. Els primers contingents van tenir uns temps de desplaçament llargs a causa de l'estat de les carreteres, i en algunes ocasions van haver d'anar amb senyals prioritari per evitar les retencions.

En arribar a la zona afectada es podia estimar clarament el gran abast de

la catàstrofe, i a mesura que s'entrava a la zona urbana s'apreciava una gran devastació en tot el que estava situat per sota dels tres metres respecte al nivell del carrer. Els bombers estem acostumats a veure, als nostres escenaris de treball o bé pels mitjans de comunicació, les afectacions provocades per un meteor com aquest, però els efectes d'aquesta mena de tsunami que va anar de l'interior cap al mar va ser molt superior al que qualsevol s'hauria pogut imaginar.

Al primer contingent que va arribar a la zona afectada, el dia 2 de novembre, se'l va dirigir cap a la part de Catarroja-Albal, on s'havia de posar en contacte amb els efectius dels Bombers del Consorci de València que ja hi treballaven perquè aquests li assignessin unes tasques concretes. En un primer moment, aquestes tasques, molt urgents, tenien relació amb l'esgotament de grans aparcaments subterranis de supermercats i la retirada dels vehicles i

objectes diversos (contenidors, arbres, marquesines, fanals...) que obstaculitzaven la via pública per alliberar tant els eixos principals d'una part de la ciutat de Catarroja com els accessos als edificis d'habitatge.

Per poder complir aquesta comesa, vam situar els nostres vehicles i la dotació de material en carpes a prop de dos eixos importants de Catarroja, la Rambleta i l'avinguda Francesc Ferrer. Aquest emplaçament es va mantenir com a parc de bombers de Bombers de Barcelona i lloc de referència perquè els veïns hi anessin a demanar ajuda si els feia falta. Posteriorment, al cap d'uns quinze dies, l'Ajuntament de Catarroja ens va cedir un local, al número 20 de l'avinguda Jaume I, que, destinat als Serveis de Benestar Social, havia quedat arrasat per l'aiguat i ja s'havia netejat.

Divisió en sectors

En el primer moment de l'actuació, els responsables de donar resposta a l'emergència van dissenyar una

sectorització geogràfica de la zona de l'Horta Sud que es va mantenir durant tota la intervenció.

D'aquesta manera, el territori afectat es va dividir en cinc sectors geogràfics de treball. El nostre contingent va quedar adscrit al Sector 5 de Catarroja-Albal. Dins d'aquest sector es van fer subdivisions, i a nosaltres se'ns va assignar la zona número 5, que comprenia un espai urbà d'uns 1.000 m x 500 m, delimitat per l'avinguda de Múrcia, la Rambleta i l'avinguda de Jaume I. A aquest espai, que es va mantenir durant el mes que hi vam estar desplaçats, també s'hi van incorporar dotacions de Bombers de Castelló, Sevilla i l'Aragó.

D'altra banda, des del primer moment es va establir un sector funcional, el Sector 6, amb les funcions de recerca de víctimes en tot el territori afectat. En aquest sector hi van participar els serveis de rescat dels grups d'intervenció i els dels grups d'ordre (Guàrdia Civil i Policia Na-

Organització del Centre de Comandament Avançat (CCA)

cional), i també s'hi va integrar el grup de recerca subaquàtica desplaçat per Bombers de Barcelona.

La situació que van trobar els primers contingents era de destrucció total de la infraestructura social i urbana de la ciutat. A simple vista no ho semblava, perquè els edificis no presentaven cap problema aparent de planta primera en amunt, però per sota tot havia quedat arrasat. No hi havia, o eren deficients, subministraments energètics i d'aigua, centres mèdics, escoles, casernes de policia i de bombers, locals municipals i autonòmic, botigues de menjar, restaurants, benzineres, servei de telefonia... Per aquesta raó els equips que treballàvem a cada zona érem totalment autosuficients i independents.

Reunions de coordinació

Per coordinar els diferents sectors i zones, cada dia a les vuit del matí i del vespre es feien reunions de coordinació (CECOR) liderades per tècnics del Con-

sorci de Bombers de València. En aquestes reunions, els responsables de cada zona informaven dels seus avenços en les tasques que tenien encomanades i rebien noves missions i consignes de treball. A les reunions també hi assistien el personal del centre de recepció de maquinària, el grup d'ordre de la zona i el grup de control sanitari.

Cal destacar el paper de la UME en tots els sectors. A tall d'exemple, van ser temes recurrents: novetats sobre possibles víctimes, detecció de patologies estructurals, recerca de punts on disposar els vehicles retirats, localització de maquinària pesada, solució de les avaries i punxades dels vehicles d'intervenció, problemàtica amb el clavegueram, buidatge dels supermercats, peixateries, carnisseries i altres botigues, neteja de les depuradores i les aigües brutes dels edificis, etc.

Per sobre d'aquest CECOR de sector, als afores de la ciutat de Paiporta hi havia un post de coman-

dament avançat (PMA) que englobava i coordinava tots els sectors de treball i que reportava directament al comitè assessor del Centre de Coordinació Operativa Integrat (CECOPI).

Jornades maratonianes

En un inici la quantitat i la urgència dels treballs necessaris ens obligaven a tots a fer jornades maratonianes que de vegades no incloïen gaires pauses per menjar ni descansos nocturns de més d'un parell d'hores. A més, la circulació amb vehicle per la zona estava molt penalitzada per grans retencions. De tota manera, a mesura que passaven els dies la situació anava millorant pel que fa a les hores de descans i de menjar.

El tipus d'activitat que fèiem era molt semblant a totes les zones: esgotaments, moviment de càrregues, posada en seguretat de fanals, arbres, marquesines, accessos a locals, etc.; sobretot, una vegada extreta l'aigua dels aparcaments i feta la recerca de víctimes,

calia treure els vehicles i el fang. A la nostra zona vam comptabilitzar uns cent quaranta aparcaments subterranis en els quals havia quedat un gruix d'aproximadament mig metre d'un fang molt dens sobre el qual anaven caient les aigües brutes procedents dels baixants dels edificis. Els problemes de salubritat van fer que en aquells moments planés sobre la zona una amenaça, relativa a la possibilitat d'epidèmies, mosquits, etc., que finalment no es va complir.

Els últims contingents que van arribar a la zona, al marge d'ocupar-se de les tasques operatives sobre el terreny, van haver de donar suport als comandaments del Consorci, que feia setmanes que treballaven

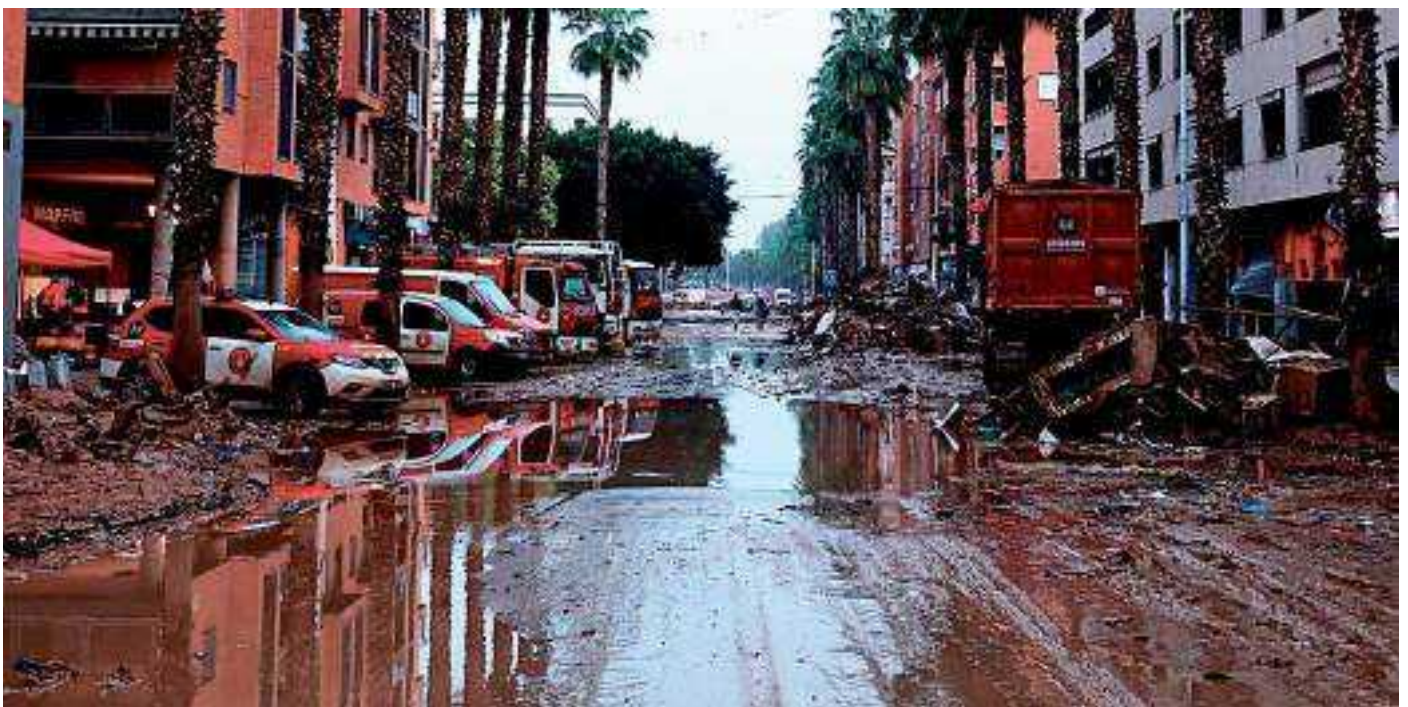
En un inici la quantitat i la urgència dels treballs necessaris ens obligaven a tots a fer jornades maratonianes.

sense descans. Així doncs, comandaments de Bombers de Barcelona es van incorporar al PMA general i als diferents CECOR de sector.

Després de tres setmanes de treball, quan ja s'havia pogut accedir a totes les edificacions per valorar-ne els danys estructurals, es va crear, en coordinació amb l'Institut Valencià d'Edificació i la Unitat de Rescat en Emergències i Catàstrofes del Consorci de Bombers de Valencia (UREC), un grup de treball funcional per fer estintolaments d'urgència a les estructures primàries o secundàries que havien patit danys i que necessitaven una acció provisional per evitar col·lapses. Bombers de Barcelona va enviar tres contingents amb vehicle i material per ocupar-se d'aquestes tasques.

Al cap d'un mes de treballar a la zona en tasques operatives, en les quals van participar uns 270 bombers de Barcelona, el 29 de novembre l'operatiu es va retirar del territori. Aleshores va començar una nova etapa de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el de Catarroja, que va dur a signar un Memoràndum de Col·laboració en el qual les dues parts es comprometen a cooperar tècnicament i institucionalment per respondre als desafiaments plantejats per les greus inundacions i a afrontar en un futur pròxim aspectes com la millora del sistema de clavegueram, del planejament urbanístic, de la canalització i de la gestió de les aigües, així com l'intercanvi de coneixement i bones pràctiques dels equips de protecció civil.

Al cap d'un mes de treballar a la zona en tasques operatives, en les quals van participar uns 270 bombers de Barcelona, el 29 de novembre l'operatiu es va retirar del territori.

Disposició dels vehicles de Bombers de Barcelona a l'Avinguda Rambleta de Catarroja

València. Quan la catàstrofe esdevé oportunitat

Foto extreta d'internet

Víctor Dobaño

DANA: depressió atmosfèrica aïllada en nivells alts. Aquest acrònim, autèntic desconegut per a la majoria de nosaltres fins a l'octubre del 2024, va encapçalar totes les portades de la premsa a partir del dia 29. El fenomen DANA a València va causar una de les catàstrofes naturals més devastadores registrades al nostre territori en les darreres dècades, amb més de 220 víctimes mortals i un front quilomètric de destrucció i calamitat amb dos tristos protagonistes, l'aigua i el fang.

Dins del cicle de sequera extrema que arrosseguem des de fa anys a la franja mediterrània, i com a presagi d'un canvi de tendència que s'ha confirmat durant la primavera del 2025, va arribar de sobte una quantitat ingent d'aigua per metre quadrat que en qüestió de minuts, i com si es tractés d'un tsunami, va arrasar tot allò que trobava al seu pas des de les muntanyes fins al litoral valencià. Després de la riuada i les seves conseqüències immediates de morts per ofegament, durant setmanes es va instaurar un caos que es va fer amo i senyor d'aquell territori.

Sembla impossible que es pugui extreure cap lectura positiva d'un esdeveniment tan dramàtic, però fins i tot les guerres més cruentes aporten a la humanitat avenços i espais de reflexió que suposen una oportunitat per encarar millor les desgràcies següents o que fins i tot generen invents i aprenentatges que ens fan progressar. Com diu la dita, el diable, quan és vell, sap més per experiència que per consell...

Durant tots els anys que fa que exerceixo la professió de bomber, he hagut d'actuar en milers de situacions de més o menys gravetat o complexitat i que representaven una dificultat per a una part de la societat. Molts cops afectaven una sola persona, a vegades famílies senceres, d'altres fins i tot part dels habitants d'un carrer o un barri (com a l'esvoranc del Carmel), però la dimensió d'aquest fenomen va superar qualsevol escenari imaginable.

Un sistema precari

Tot i que els fets van succeir el dia 29, la precarietat del sistema postcatàstrofe no feia possible ni tan sols l'organització eficaç de la demanda d'auxili a les administracions properes, malgrat l'oferiment continu que es registrava. Això feia que a l'ambient bomberil hi hagués una tensió i una disconformitat creixents, tot i entendre les dificultats d'organitzar una resposta clarament necessària. La capacitat d'iniciativa inherent als que treballen de bombers feia difícil contenir la decisió d'actuar i la planificació d'expedicions particulars va arribar per, com a mínim, sumar-se a la riuada humana anònima que des del primer dia va brotar de la mateixa societat valenciana.

Em va tocar estar de guàrdia el dia que es va enlairar l'ajuda de la ciutat de Barcelona, quan, després de desencallar-se les barreres administratives, es va posar en marxa un compte enrere d'escasses hores per poder donar llum verda a l'envia-

ment de l'ajuda cap a València. Un bon grapat de companys de l'SPCPEIS que estaven de servei aquell vespre de l'1 de novembre van deixar de banda tot el que feien per lliurar-se a una tasca d'organització logística de gran magnitud: personal, vehicles, materials, eines, previsions...

Es va alertar la pràctica totalitat de la plantilla per reunir la llista de candidats que constituïrien el primer dels contingents de Bombers de Barcelona, el dispositiu *Alfa*. Molts hi volien anar: hi hauria temps perquè hi anéssim tots, més d'un cop i tot. Alguns dels que vàrem quedar fora d'aquella primera llista ens vam organitzar amb vehicles i mitjans particulars per ser-hi igualment, per donar el nostre suport personal i moral a un territori que patia una situació de desbordament literal.

I vam anar cap allà. Formar part del mateix comboi de vehicles vermells convenientment logotipats en direcció sud per l'*Autopista del Mediterrani* ja et feia sentir responsable d'una ajuda, d'uns recursos que s'havien d'esprémer al màxim i amb totes les forces per ajudar a tota aquella gent. Emoció a flor de pell.

Sabíem que ens hauríem d'enfrontar a una situació nova, desconeguda, segurament amb un alt component emocional, i no ens equivocàvem. En aquells primers dies, de descontrol absolut de les autoritats competents, es parlava de fins a dos mil desapareguts. En bona part anàvem convençuts de la possible troballa de centenars de cadàvers sota l'aigua i el fang.

Una situació caòtica

El primer impacte va ser el col·lapse circulatori monumental que ens donava la benvinguda, a causa dels desperfectes d'algunes infraestructures i del cercle policial i militar que envoltava la *zona zero*. Es va trigar hores a poder travessar les diferents barreres i embotellaments.

Hi havia una multitud de vehicles d'emergències (bombers, militars, sanitaris, protecció civil, grues...), amb els rotatius activats, a vegades amb les omnipresents sirenes que demanaven una prioritat de pas difícil de satisfer en aquell caos global. I entre tots plegats, els Bombers de Barcelona, que, tot i l'absurda rivalitat esportiva i social que sempre hi ha hagut amb els veïns valencians, rebien aplaudiments i tocs de clàxon d'una gent agraïda que en aquelles circumstàncies encara es trobava en estat de xoc.

Riuada de voluntaris. Imatge extreta de l'agència EFE. Autora: Ana Escobar

Un cop a lloc, penso que tots els membres del contingent desplaçat, els oficials i els agregats, vam sentir un nus a la gola quan, a mesura que ens apropàvem al punt de trànsit de Catarroja, érem testimonis d'una autèntica riuada anònima de valencians que, arrebossats de fang i armats amb pales, cubells, carros, botes d'aigua i altres artefactes, tornaven exhausts a casa seva després d'una altra dura jornada ajudant els seus maltractats veïns. Em venien al cap les impactants imatges dels clàssics documentals sobre la campanya alemanya de la *Wehrmacht* anant cap a Moscou durant la Segona Guerra Mundial, quan el paisatge es va transformar en un fangar desolador a causa de les pluges i del pas de les columnes de vehicles i batallons germànics.

Fang i mobles, canyes, cotxes al carrer

Si alguna cosa sobresortia en aquell escenari, a part del fang, eren els milers (i no és cap exageració) de vehicles amuntegats per qualsevol racó d'aquells municipis. Per on començar? Aquesta era la gran pregunta que suposo que tothom es feia només posar els peus en aquell lloc. I el primer que calia fer era organitzar els grups de treball, els horaris, les tasques,

la uniformitat, la logística. S'imposen les tàctiques de guerra o de guerrilla perquè, tot i les instruccions preferents genèriques del dispositiu de Bombers de Barcelona, cada unitat autònoma s'adaptés al que podia fer i se li presentava en cada moment, mirant d'aplicar el criteri de prioritat que es creia més idoni i sense la supervisió permanent d'un comandament com estem acostumats en el dia a dia de la nostra ciutat.

Acumulació vehicles

L'esgotament d'aigua dels soterranis de pública concurrència, amb la sospita de poder-hi trobar possibles cadàvers, i la retirada dels vehicles amuntegats a la via pública que impedièn el pas, així com l'eliminació de tota la resta d'estrís acumulats i negats de fang, eren les missions prioritàries. De seguida, però, es va improvisar tot un seguit d'accions més individuals per ajudar els ciutadans que no podien resoldre la situació en què es trobaven per si sols.

El ritme inicial d'aquell primer dispositiu Alfa va ser molt intens i amb molt poc descans. Costava adaptar-se a un altre de més lògic i necessari, dosificar esforços davant la previsió d'haver d'actuar durant setmanes, atès que la motivació i la disponibilitat de tots aquells bombers i dels que s'havien quedat a casa semblava infinita. En poc territori hi havia tal quantitat de feina, que podies oblidar-te del món sense notar pràcticament que havies avançat gaire.

Una decisió important i molt efectiva va ser la creació a peu de carrer d'un cada vegada més organitzat Punt d'Atenció Avançat, que també feia les funcions de Centre de Comandament de Bombers de Barcelona (CCB), amb un romanent de personal, vehicles i eines, i que rebia demandes, organitzava recursos i encomanava accions.

Cada tarda s'organitzava una reunió sectorial al centre de comandament local amb els màxims comandaments de cada

dispositiu, en les quals es reavaluava la situació i s'establien les consignes necessàries en cada moment escoltant a tots els actors que configuraven la realitat d'aquell sector. No devia ser fàcil ser del tot eficaços en aquella situació, totalment nova per a la majoria dels que hi érem.

Les ajudes espontànies i programades de particulars i institucions, en l'àmbit local, regional i fins i tot nacional, havien d'arribar i repartir-se a la població necessitada. En un dels col·legis públics de Catarroja habilitats com a centres de recursos, una responsable sectorial de voluntaris m'explicava que l'arribada de materials tenia un desfasament amb la necessitat real, que era cada vegada més imperiosa. S'intentava transmetre als ens emissors de les donacions què feia més falta, però no era fàcil; en aquell moment, pales i botes d'aigua eren el material més preuat. Muntanyes de roba de segona mà, bolquers i llet en pols, per exemple, s'amuntegaven en aquelles aules i passadissos esperant ser distribuïts, ja que no era possible donar sortida a aquella allau d'ajuda no sempre ben dirigida.

Reunió CCA al vespre al Parc Bombers Catarroja.

El problema del material retirat

I què fer amb tota aquella quantitat d'aigua i fang que s'extreia dels soterranis? On portar els centenars de cotxes que a poc a poc es retiraven dels carrers? Grans preguntes. La resposta a la primera va ser fàcil: al clavegueram. *Pa per avui i gana per demà*, aquesta seria l'expressió que explicaria millor com aquella solució inicial va generar un dels principals problemes que encara avui no s'han pogut solucionar del tot, el col·lapse de la xarxa de clavegueram per l'acumulació i la solidificació del fang. En aquell moment tampoc hi havia una altra alternativa factible...

La retirada de vehicles generava la saturació d'una rere l'altra de les camps provisionals que s'anaven establint pel perímetre dels barris, on la superfície lliure era limitada. Va arribar un punt que l'única solució va ser concentrar tots els cotxes en un espai més acotat (però igualment enorme), cosa que va generar una imatge dantesca de piles de fins a cinc vehicles mig esclafats, alguns durant el mateix episodi DANA, d'altres a conseqüència de la manipulació precària, de manera que cadascun d'aquests vehicles va esdevenir part d'una de les capes d'una *lassanya metàl·lica* macabra de dimensions gegantines.

L'alimentació de la tropa va ser sorprenentment fàcil de satisfer, resolta per la mateixa població del municipi i de les àrees limítrofes, amb un degoteig continu de mostres de suport, de la mà dels voluntaris, que en tot moment ens feien arribar àpats fins i tot calents, fruita, cafès, dolços...

Pissarra amb Plànol del sector de treball de B.B. al CCB

Quan tot sembla perdut, a vegades la condició humana treu la seva pitjor cara, però en aquest cas va mostrar la millor. Allò no havia estat una guerra i per sort ens vam estalviar la cara dolenta de l'ésser humà; afortunadament, només vàrem poder gaudir de l'emocionant sentiment de solidaritat i entrega al proïsme.

Encara que inicialment es va treballar nit i dia, es va arribar a la conclusió que no valia la pena fer-ho, per diversos motius. El primer, que les tasques que es feien ja no formaven part de l'emergència del primer moment, quan es preveia la possibilitat de rescatar persones amb oportunitat de supervivència. Tot i que per a la majoria dels habitants de la zona la situació continuava sent dramàtica, hi havia tanta feina que calia dosificar els esforços per allargar la disponibilitat de col·laboració tant de temps com finalment fos necessari.

Per altra banda, l'acumulació de voluntaris als carrers, en aquell escenari caòtic, feia gairebé impossible la mobilitat dels recursos pesants utilitzats per a la retirada de vehicles i mobles durant el dia. Com si hi hagués un toc de queda, així que queia la nit les legions de voluntaris

esgotats es retiraven del fangar i donaven pas a la màquina pesant. D'aquesta manera la productivitat era molt superior a la que s'aconseguia de dia, i això també es va aprofitar des del nostre vessant els primers dies.

Vaig tenir l'oportunitat de viure un dissabte al matí aquella epopeia popular. La meua tasca logística d'aquell matí em va fer ser encara més conscient del que estava vivint aquells dies. Donada la disponibilitat que el cap de setmana oferia als habitants de la metròpolis valenciana i d'altres punts de tot el país, la concentració humana de col·laboradors i voluntaris era extrema.

L'abastament de combustible

Per altra banda, abans de l'arribada del nostre vehicle cisterna J-11, la necessitat d'abastament de combustible feia obligat recórrer distàncies més grans que el nostre sector de treball, proveïts dels jerricans metàl·lics, per acumular prou gasoil perquè les bombes emplaçades al barri, que inicialment treballaven sense descans, no s'aturessin.

Així doncs, em vaig aventurar més enllà dels carrers i els barris propers i vaig quedar totalment absorbit i perdut, transitant a velocitat de caragol amb la furgoneta assignada. La cobertura mòbil era pràcticament nul·la pels desperfectes de la tempesta i la saturació del consum de dades. No era possible fer servir *Google Maps*, que no servia per a res, puix que els sentits de circulació no existien; de fet, no hi havia ni carrils de circulació. Ni tan sols els agents de l'autoritat que tractaven de regular el trànsit en aquell galimaties coneixien el territori, ja que eren vinguts d'arreu per aportar el seu granet de sorra a la causa. Calia aventurar-se i sobreviure entre fang, obstacles, vehicles (alguns de gran tonatge, com una tanqueta de l'exèrcit, que vaig pensar, *pa-qué?...)*, i molta, molta gent.

Van ser unes hores d'introspecció allà assegut al volant, mig incomunicat, contemplant a través dels vidres del vehicle, com si es tractés d'una gran pantalla, aquella *pellícula*, una mostra magnànima d'altruisme, solidaritat i entrega als altres, en què, en cada racó, en cada pam d'aquells castigats municipis de Paiporta, Catarroja i d'altres, l'ésser humà es buidava per sortir victoriós d'una batalla perduda davant la força d'una natura ferida per la nostra pròpia inconsciència evolutiva.

Això sí, de tant en tant aturava la furgoneta i sortia per ajudar algú que, veient l'escut de Bombers, demanava auxili. Aquell matí vaig assolir més objectius amb la meua multieina *Leatherman* que en els més de vint anys que fa que la tinc.

Comença una segona etapa

Acabada aquella primera fase dels primers dies d'ajuda, es van anar imposant altres necessitats. Un cop s'havien retirat la majoria dels vehicles de la via pública, així com el principal volum d'aigua dels aparcaments més grans, es va passar a una altra etapa, en què les conseqüències del taponament de la xarxa de clavegueram ja eren manifestes, alhora que calia ajudar la població a retirar els seus vehicles dels aparcaments on havien quedat amuntegats. Els esgotaments d'aigua es van limitar, però calia retirar

Pintades agraïment B321

tones de fang. Llavors es va obrir pas a una altra dimensió: la recerca i el maneig de les úniques màquines capaces de solucionar aquelles necessitats, atès que amb pala la feina era inacabable.

Si a l'inici d'aquest article hi apareixia el mot *DANA* com a mot nou associat a aquella vivència inoblidable, ara altres mots només coneguts pels gremis de la construcció, com els de *Manitou*, *Dumper* i l'estrella, *Bobcat* (la més preuada de totes), passaven a ser autèntics protagonistes dau-rats d'aquella fase. Un *bobcat* és una màquina lleugera de construcció i moviment de terres (fang...), de gran versatilitat i maniobrabilitat. Generalment, es tracta d'un minicarregador que pot equipar-se amb diferents accessoris, com culleres o d'altres, la qual cosa li permet fer diverses tasques, des d'excavar i carregar fins a retirar vehicles. El seu disseny compacte li permet treballar en espais reduïts, com ara aparcaments, i això el fa ideal per a projectes en terrenys difícils. Aconseguir i mantenir el màxim nombre de *bobcats* era, doncs, prioritari cada jornada.

Setmanes més tard, quan fins i tot el fang passava a escassejar als aparcaments valencians, s'obrien nous fronts, com el de les valoracions estructurals i el del suport en diferents tasques organitzatives als dispositius que encara estaven desplaçats allà.

Com a colofó d'aquesta visió personal del que es va viure durant aquells dies inoblidables en territori valencià, remarcaré novament que una desgràcia de dimensions gairebé bíbliques ens va oferir l'oportunitat, als professionals de l'emergència, de viure una experiència enriquidora d'aprenentatge humà i professional que sense cap mena de dubte ens fa fer un pas endavant com a organització per ser capaços d'afrontar una situació que pugui tenir similituds amb la devastadora *DANA 2024*.

Maquinària diversa: Manitou, bumper i bobcat.

Foto de grup del dispositiu GOLF

Finançament del Sistema d'Emergències de Catalunya

Un model amb una perspectiva més enllà de la manca de diners

Manel Pardo

Els pedaços sempre són solucions a curt termini que no resolen els problemes. Un exemple clar de pedaç és l'aplicació pressupostària sense principi de continuïtat i d'objectius. L'aportació econòmica pressupostària i la seva execució ens donen tranquil·litat d'esperit i ens fan créixer l'autoestima com a (bons?) gestors. Problema resolt i a executar el pressupost com més ràpid millor. Però per fer què? Quins són els objectius que persegüim? Sense diners és evident que serà difícil crear res, però sense saber cap on anem tampoc.

No només tenim una manca de finançament clara, amb eines i estructures millorables, sinó que no sabem què volem ser quan siguem grans. Els interessos particulars i corporativistes, sumats a una gestió mancada de model, han estat suficients per dur-nos on som. Veure els programes electorals i observar les diferents propostes sobre emergències fa basarda. Espanta. Res a un horitzó de vint o trenta anys; tot a curt termini per interessos espuris.

La millora del sistema passa indefectiblement per plantejar un model o projecte amb un horitzó temporal mínim de trenta anys i amb la previsió del finançament adequat. Horitzó temporal clar i desenvolupament de normativa, de les estructures i les eines adequades a les necessitats actuals i a les necessitats futures per tal d'assegurar la resiliència de la nostra societat. Un model de seguretat que no tingui en compte l'ampli concepte d'emergències, des de Protecció Civil (PC) fins a les tasques de prevenció, extinció d'incendis i salvaments, estarà condemnat al fracàs.

El Sistema d'Emergències de Catalunya ha de ser únic i integrat, ha d'aglutinar en estructures comunes tots els elements que actualment estan dispersos i ha de deixar ben

clares les competències dels municipis, dels consells comarcals i del govern de la Generalitat. Tot això només pot venir amb una aposta política clara per la Llei d'Emergències, que ha de ser una llei que integri l'àmbit de Protecció Civil, l'àmbit de la Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments (SPEIS), és a dir Bombers, i l'àmbit del 112. La llei també ha d'establir de manera concisa els principis rectors i competencials dels diferents nivells administratius que intervenen en les emergències, per assegurar així la robustesa del sistema i garantir la seguretat dels ciutadans i els seus drets com a únic centre rector de la intervenció pública.

Tot i que no en faré una descripció detallada i minuciosa, perquè m'arriscaria a perdre lectors i interès al cap de cinc minuts, sí que miraré de determinar quins elements ha de regular, segons la meua humil opinió, la futura Llei d'Emergències.

S'hi han de tenir en consideració diferents **conceptes**. A continuació enumero els que trobo imprescindibles.

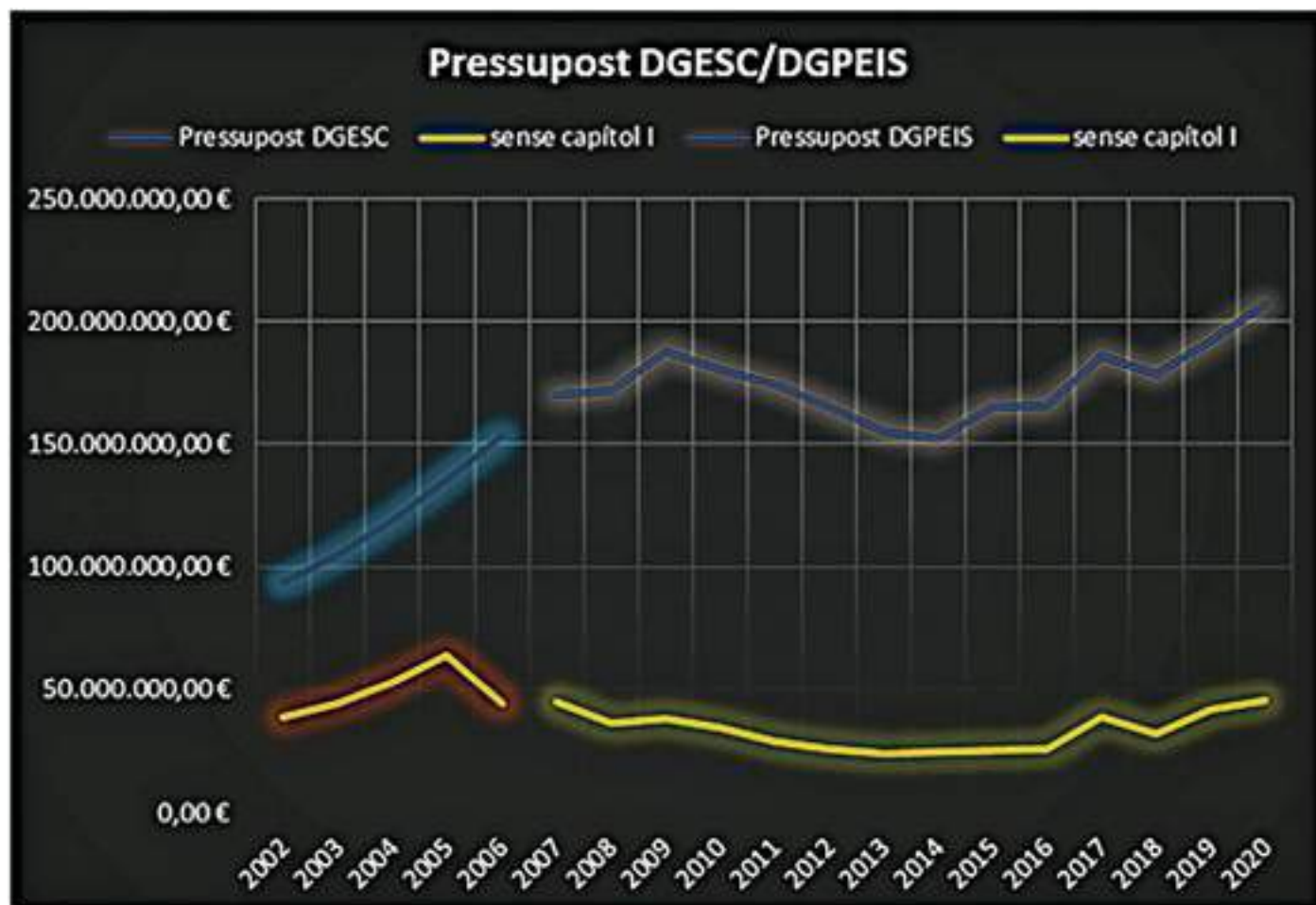
- **Gestió integral del risc.** Aquest concepte inclou la revisió, la prevenció, la planificació, la xarxa de comunicacions, els avisos i la informació, la intervenció, la recuperació, la preparació i la formació, i finalment l'autoprotecció, que han de ser assumits amb tota naturalitat i des de la màxima professionalitat dels responsables de fer-ne el seguiment continuat.
- Les **relacions interadministratives**, que impliquen el deure de col·laboració, intercanvi d'informació, establiment de convenis i coordinació entre administracions, entre d'altres.
- El **sistema de gestió de les emergències**, com a conjunt de les administracions i autoritats conjuntament amb els serveis de PC i SPEIS, ha de garantir uns nivells homogenis, eficaços i eficients de previsió, planificació i capacitat de reacció per pal·liar els efectes de les emergències i accelerar la tornada a la normalitat.
- **Competències de les administracions**, nacional i local, en matèria de PC i de SPEIS. Definició de l'escala d'autoritat en les emergències, quins són els òrgans d'emergències de la Generalitat de Catalunya i el paper del voluntariat.
- **Atribucions de les autoritats i dels organismes**, del CAT112, de la Comissió d'Emergències de Catalunya, les comissions locals d'emergències i els centres locals de coordinació.

- Determinar qui forma part del **Sistema d'Emergències** com a conjunt dels serveis d'emergències, tant públics com privats.
- Professionalitzar i estabilitzar tot el personal que formarà part del futur **Cos d'Emergències**, amb funcions clarament diferenciades dins del mateix cos per tal de treballar i aconseguir una **societat resilient, proveïda d'instruments de gestió d'emergències**, que inclouen prevenció, plans de contingència i emergències, infraestructures i recursos, així com mesures operatives d'intervenció.
- Tot això no tindria sentit sense un **finançament** just i suficient, que rebrà les aportacions de totes les administracions municipals, comarcals, de les diputacions i de la Generalitat, a més de les aportacions de la contribució especial de les companyies d'assegurances. Amb el gravamen de PC i altres aportacions, es crearà un fons d'emergència per tal de garantir la resposta adequada a qualsevol emergència. El finançament ha de ser finalista, destinat al capítol VI (inversions), i també ho ha de ser la recaptació del gravamen (inversió al territori on s'ha recaptat).
- I per últim i no menys important, el **règim sancionador**.

Un cop exposats els conceptes en què hauria de basar-se una futura normativa, només caldria posar-la sobre la taula del poder legislatiu per tal d'arribar a un consens amb la majoria de les forces parlamentàries. Els primers passos ja es van fer durant la XII legislatura, en què es va presentar i aprovar la **memòria preliminar de l'avantprojecte de llei d'emergències de Catalunya el 23 de desembre de 2019**. El procés va quedar aturat per les vicissituds polítiques del moment i la manca d'interès per la matèria dels responsables polítics que posteriorment van gestionar el Departament d'Interior.

Esperem, doncs, que amb la diagnosi feta siguem capaços d'arribar a un consens professional i que, per fi, tinguem una estructura d'Estat ben preparada, amb el desplegament reglamentari necessari, per tal de situar les emergències al bell mig de la seguretat.

La millora del sistema passa indefectiblement per plantejar un model o projecte amb un horitzó temporal mínim de trenta anys i amb la previsió del finançament adequat.

Evolució del pressupost d'Emergències de la Generalitat de Catalunya fins al 2020

Riscos, avaluació i gestió dels tòxics associats als fums dels incendis

Marc Esplugas Bou-langer-Boyer Graduat en Biologia (Universitat de Barcelona)
Llicenciat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (Universitat de Barcelona)
Sergent de Bombers de la Generalitat de Catalunya

Vídeo: Transferència dels tòxics generats en els incendis: un perill invisible

La professió de bomber està classificada per l'Agència Internacional de Recerca sobre el Càncer (IARC) com a cancerígena i inclosa en el grup de màxim risc: grup 1.⁸⁵ Durant les intervencions en incendis, els bombers estan exposats a una gran quantitat de tòxics, sovint invisibles i imperceptibles per als sentits humans, que poden tenir efectes extremament nocius per a l'organisme.^{1-4, 13} Desconèixer o infravalorar aquests riscos comporta un perjudici individual i col·lectiu que hem d'evitar. És urgent un canvi de mentalitat i d'hàbits en tots els membres dels serveis de bombers.

L'objectiu d'aquest article és informar i conscienciar bombers, serveis i administracions sobre els riscos dels fums generats en els incendis i proporcionar procediments per millorar la salut i la qualitat de vida dels bombers.

Per a l'elaboració d'aquest article s'ha dut a terme una revisió bibliogràfica en la qual es van seleccionar 99 articles i documents científics. També es van fer visites de treball a organitzacions de bombers de Bèlgica, els Països Baixos, Dinamarca i Noruega.

1. Riscos dels tòxics associats als fums dels incendis per a bombers i bomberes

Els bombers i bomberes solen portar un estil de vida saludable, i cuiden la seva salut amb activitat física regular i una dieta equilibrada. No obstant això, paradoxalment, molts no són plenament conscients dels riscos inherents a la seva activitat laboral. És possible que el principal risc al qual s'enfronten els bombers i bomberes en la seva activitat diària sigui aquell que no poden veure.

1.1. Transferència dels tòxics generats en els incendis: un perill invisible!

Les substàncies tòxiques presents en els fums dels incendis no només afecten els bombers durant les intervencions. Si no s'apliquen les mesures adequades, es poden transferir als parcs, als vehicles particulars dels bombers i fins i tot a les seves llars, i l'exposició es converteix així en crònica.⁷²⁻⁸³

1.2. Què és el càncer?

Càncer és un terme genèric utilitzat per anomenar un gran nombre de malalties que poden afectar qualsevol part del cos. Es caracteritza per una proliferació descontrolada de cèl·lules (tumor) que creixen més enllà dels seus límits habituals i que poden generar metàstasi: les cèl·lules canceroses poden separar-se del lloc on es van formar originalment (càncer primari), viatjar per la sang i el sistema limfàtic i formar nous tumors en altres parts del cos. Les metàstasis són la principal causa de mort per càncer. Els tumors provoquen la mort quan creixen en òrgans, nervis o vasos sanguinis clau i interfereixen en la seva funció.^{16, 17, 29, 89}

1.3. Els canvis en l'ADN són la causa del càncer

L'ADN (àcid desoxiribonucleic) situat al nucli de les cèl·lules conté el manual d'instruccions (informació genètica) que assegura el correcte funcionament de l'organisme.

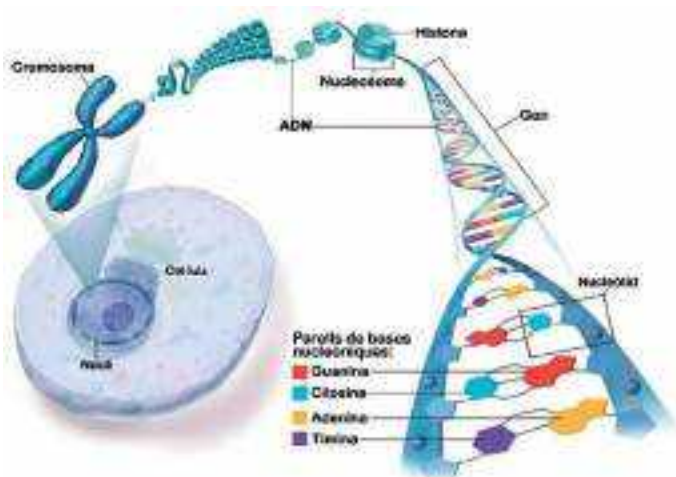
Els agents cancerígens, com el sutge, poden generar canvis en l'ADN i modificar la informació genètica que controla el creixement, la divisió i la mort cel·lular.

Aquestes alteracions, anomenades mutacions, poden traduir-se en un augment de la proliferació cel·lular i acabar produint càncer.^{16, 17, 29, 89}

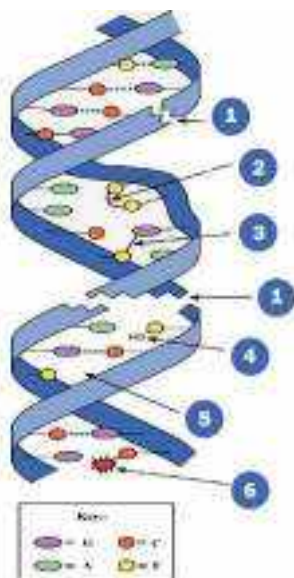
La carcinogènesi, procés pel qual les cèl·lules normals es transformen en canceroses, pot durar anys i sol ser conseqüència de l'exposició prolongada en el temps a agents cancerígens.^{16, 17, 29, 89}

Equip contaminat al finalitzar una intervenció en un incendi. Encara avui, portar l'equip negre és percebut, erròniament, com un símbol de ser un bon bomber. Cal destacar que el sutge, matèria particulada sòlida de mida molt petita composta per carboni i altament present en els fums dels incendis, és un gran transportador de contaminants i pot actuar com un veritable taxi de tòxics.* **Font:** Dani Morales

L'ADN situat al nucli de les cèl·lules conté el manual d'instruccions (informació genètica) que assegura el correcte funcionament de l'organisme. Font: National Cancer Institute / Terese Winslow // www.cancer.gov

Els agents cancerígens poden causar nombroses alteracions a l'ADN, com ara: trencaments (1), unions entre bases (2), encreuament entre cadenes d'ADN (3), hidroxilació de bases (4), eliminació de bases (5), formació d'adductes (unió de la substància cancerígena a l'ADN) (6). Font: ²⁴

1.4 Quina és l'exposició segura a un agent carcinogen?: la no exposició!

Un bon exemple per entendre aquest concepte és el de qual-sevol joc d'atzar, posem per cas una loteria qualsevol. Imaginem-nos, per un moment, que volem assegurar-nos que no ens toca. Si comprem vint números diferents, és evident que tenim menys possibilitats que si en comprem cinquanta. I si en comprem cinc, encara menys. Si només en tenim un, la probabilitat es redueix a una possibilitat remota; ara bé, per petita que sigui, existeix. L'única manera d'assegurar-nos que no ens toca és no comprar cap número. A més, el premi gros de la loteria té la mateixa remuneració si encertes el número havent comprat una sola participació o si n'has comprat mil. La quantitat del premi no varia en funció del nombre de bitllets comprats.

Així doncs, cada vegada que un bomber s'exposa a un agent cancerígen o més, compra números per a la lotocàncer. Per tant, l'única exposició segura a un agent cancerígen és zero, la no exposició.

1.5 Càncer i edat: els bombers veterans s'han de protegir

L'edat avançada és el principal risc de càncer en humans. A mesura que anem envellint, acumulem exposicions que poden acabar desencadenant la malaltia en edats més avançades.²⁸

Així mateix, l'ADN pateix alteracions estructurals contínues, produïdes, entre d'altres, per l'acció dels agents cancerígens. Per mantenir la integritat de l'ADN, les cèl·lules disposen de diversos mecanismes per reparar-lo.^{27, 71} És vital subratllar que l'efectivitat dels mecanismes de reparació de l'ADN disminueix amb l'edat.²⁸

Així doncs, les exposicions que pateixen els bombers més veterans en els seus últims anys d'activitat podrien ser molt més nocives que les que patien quan eren joves, ja que, a mesura que envelleixen, els seus mecanismes de reparació de l'ADN són cada cop menys efectius. Per tant, aquest col·lectiu ha de limitar al màxim l'exposició a agents cancerígens durant els últims anys de carrera professional.

1.6 Entrada i processament dels tòxics en l'organisme

Els tòxics associats als fums dels incendis presenten tres vies d'entrada a l'organisme: la dèrmica, la respiratòria i la digestiva.¹⁻⁴

És important destacar que, segons la seva via d'entrada, un mateix compost pot seguir un procés de distribució, processament i excreció molt diferent.⁶⁹ Per consegüent, un agent cancerígen pot actuar en diferents llocs de l'organisme i produir càncers diferents. Així doncs, no és fàcil associar un agent cancerígen particular a un tipus de càncer específic.^{43-53, 85}

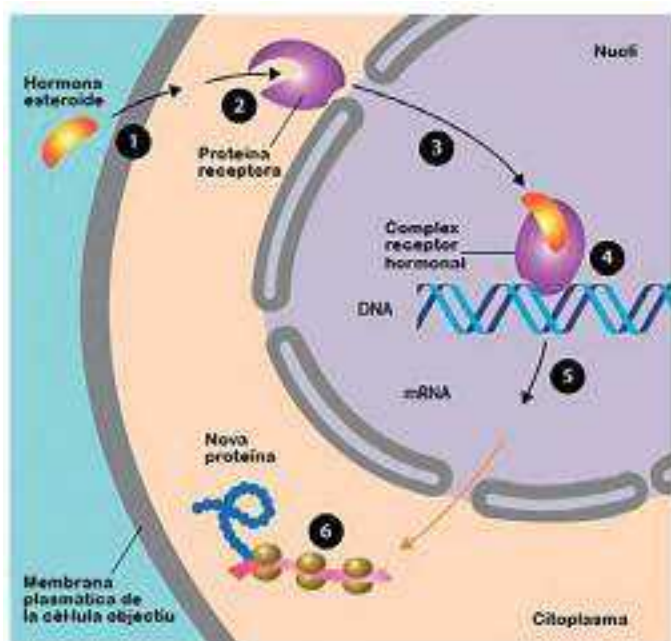

Absorbint tòxics per via digestiva amb els meus companys i amics Eloi, Lluís i Serapio durant l'avituallament en un incendi industrial a Vilobí del Penedès. Malauradament, el Lluís i el Serapio ja no són entre nosaltres

1.7 Què són els disruptors endocrins?: es fan passar per hormones!

Els disruptors endocrins són uns tòxics, àmpliament presents en el fum dels incendis, que presenten una estructura molt similar a les hormones. Els disruptors endocrins poden fer-se passar per hormones i interferir en la seva acció.

Aquests tòxics poden produir un gran nombre de malalties, com ara trastorns reproductius i endocrins, diabetis, càncer, afectacions cardiopulmonars, hipertensió, afeccions cardíaques, discapacitats d'aprenentatge, Alzheimer, Parkinson, infeccions, malalties autoimmunes, etc.^{15, 92-94}

Mecanisme d'acció de les hormones: els disruptors endocrins interfereixen en l'acció normal de les hormones. Moltes hormones (1) actuen unint-se a receptors específics (2). Són transportades a l'interior del nucli cel·lular (3), on s'uneixen a l'ADN (DNA en les sigles en anglès) (4) i estimulen la producció d'ARN (RNA, en anglès) (5) i de proteïnes (6) que controlen diferents funcions en els teixits. Font: ¹⁵

Els disruptors endocrins poden produir importants alteracions en les dones i en la seva progènie. Es transfereixen al fetus i al lactant a través del cordó umbilical i la llet materna, respectivament. Font: ^{25, 39, 95-98}

Els disruptors endocrins poden produir importants alteracions en les dones i en la seva progènie, ja que es transfereixen al fetus i al lactant a través del cordó umbilical i la llet materna, respectivament. ^{25, 39, 95-98}

2. Avaluació de la carcinogenicitat de l'exposició ocupacional com a bomber

El juny del 2022, la IARC (Agència Internacional de Recerca sobre el Càncer) va considerar l'exposició ocupacional dels bombers i bombers com a cancerígena i la va incloure en el grup 1, el nivell de màxim risc. ⁸⁵

L'exposició ocupacional dels miners, igual que la dels bombers, ha estat classificada com a cancerígena (grup 1) per la IARC

2.1 Quins tipus de càncer específics pateixen els bombers?

Els estudis epidemiològics clàssics que avaluen el risc de càncer, tant en termes d'incidència com de mortalitat, en diverses poblacions de bombers, són abundants i han estat objecte d'un gran interès científic. No obstant això, malgrat la gran quantitat d'investigacions fetes, aquest tipus d'estudis presenten certes limitacions específiques quan s'apliquen als bombers. Les conclusions que s'obtenen sovint no són clares ni uniformes, fet que genera resultats dispersos i que, en molts casos, no proporciona una resposta concloent.

La gran majoria d'aquests estudis conclouen que la incidència del càncer i la mortalitat per aquesta causa no és més elevada en els bombers que en la població general. ⁴³⁻⁴⁹ Si es té en compte aquesta informació, els bombers tenen un risc general de patir càncer o de morir per aquest motiu similar al de la població general. No obstant això, cal fer una sèrie de matisacions per entendre millor aquests resultats. Cal destacar que el procés de selecció de nous bombers i bombers inclou proves físiques, així com un examen de salut exhaustiu que afavoreix la selecció dels individus més sans. A més, els bombers han de mantenir-se en bona salut per poder desenvolupar la seva feina. Així doncs, un efecte de treballador sa (*healthy worker effect*) podria haver esbiaixat l'apreciació del risc general de càncer en bombers. ⁵⁰

Així mateix, alguns estudis conclouen que la incidència i la mortalitat per càncer han disminuït en els bombers al llarg del temps. La millora de les tècniques de lluita contra incendis i dels EPI en són, molt probablement, la causa. ⁴⁸⁻⁵⁰

D'altra banda, nombrosos estudis han demostrat un augment del risc associat al treball de bomber per a tipus específics de càncer. ^{37, 43-47, 50-53} Val la pena assenyalar que els tipus de càncer i les magnituds de les estimacions de risc varien considerablement entre estudis, països, dates dels estudis i durada de l'ocupació dels bombers. ^{47, 53} Dit d'una altra manera, determinar quins tipus de càncer específics pateixen els bombers és una tasca extremament complicada.

Malgrat tot el que s'ha exposat anteriorment, és important destacar que el grup de treball de la IARC que el juny del 2022 va avaluar l'exposició ocupacional dels bombers va concloure que hi havia proves «suficients» per al mesotelioma i el càncer de bufeta, i proves «limitades» per als càncers de còlon, pròstata i testicle, així com per al melanoma i el limfoma no Hodgkin. ⁸⁵

La IARC ha passat de classificar l'exposició ocupacional dels bombers de «possiblement cancerígena» (grup 2B, 2007) a «cancerígena» (grup 1, 2022). ^{20, 85} Per què aquest canvi de classificació?

2.2 Per què el canvi de classificació?: la importància del biomonitoratge

El 2007, els científics de la IARC van disposar de dos tipus d'estudis diferents per fer la seva avaluació.

Per un costat, estudis epidemiològics clàssics que avaluen el risc de càncer (incidència i mortalitat) en diferents poblacions de bombers. ²⁰

Per l'altre, estudis de monitoratge ambiental, els quals mesuren la presència i la concentració de contaminants en l'ambient. Aquests estudis no detecten la presència de con-

Infografia resum del contingut del volum 132 de la IARC sobre l'exposició ocupacional dels bombers (juny del 2022) Font: ⁸⁵

taminants en l'organisme ni el dany que hi provoquen. Per tant, tot i que el 2007 els científics de la IARC sospitaven que l'exposició ocupacional dels bombers i les bomberes era carcinògena, no van poder classificar-la dins del grup 1 per falta de proves científiques.²⁰

Diferents dispositius emprats en estudis de monitoratge ambiental. Quan els bombers utilitzen equips d'aire o màscares de protecció durant les intervencions, les tècniques de monitoratge ambiental resulten poc fiables per mesurar la seva exposició real als contaminants.^{22, 23, 54-56} Font: Raymond Olsen

En canvi, el juny del 2022 els científics van disposar d'estudis epidemiològics clàssics més complets i, el més crucial, d'estudis de biomonitoratge. Les tècniques de biomonitoratge permeten avaluar, mitjançant l'obtenció de mostres biològiques, la incorporació de tòxics a l'interior de l'organisme i els seus efectes biològics.^{22, 23, 54-56, 85}

Les tècniques de biomonitoratge han estat crucials per-

què, el 2022, la IARC classificà l'exposició ocupacional dels bombers i les bomberes com a carcinògena i la inclogué en el grup de màxim risc (grup 1).

2.3 Comportaments i hàbits a erradicar: què hauríem de canviar?

El 2022, un grup de recerca anglès va dur a terme un estudi amb l'objectiu de relacionar comportaments o hàbits dels bombers amb el risc de desenvolupar càncer.⁸⁸

Els següents comportaments o hàbits van multiplicar per dos el risc de desenvolupar càncer:

- Mantenir l'equip d'intervenció contaminat o utilitzar-lo quatre hores després d'un incendi.
- Tenir sutge a nas i al coll un dia després de l'incendi.
- Avituallar-se portant l'equip d'intervenció contaminat.

De manera similar, l'execució dels següents comportaments va multiplicar per 1,5 el risc de desenvolupar càncer:

- Emmagatzemar els guants d'intervenció contaminats amb la resta de l'EPI.
- Transportar equips contaminats per netejar-los a casa.
- Netejar conjuntament equip contaminat i net.
- Treballar en un parc sense sectorització entre zona neta i bruta.
- Percebre olor de fum al parc.

Aquests comportaments són molt habituals en el nostre dia a dia. És necessari un canvi comportamental urgent. Com podríem erradicar aquests mals hàbits?

3. Gestió de la contaminació generada en els incendis

3.1 Model Skellefteå (Suècia)

Nombroses organitzacions mundials de bombers han basat el seu model de gestió de la contaminació en el Model Skellefteå,³ aplicat a Suècia. El model suec és senzill i es fonamenta en procediments, rutines i circuits racionals de fàcil implantació. A més, és adaptable als recursos i a la realitat operativa de cada organització.

El seu objectiu és millorar la salut i la qualitat de vida dels bombers limitant l'exposició repetida i prolongada a les substàncies tòxiques generades en els incendis.

3.2 Les tres fases d'implantació del Model Skellefteå: informació, rutines i eines

El procés d'implantació del Model Skellefteå consta de tres fases que s'han d'aplicar de manera ordenada i consecutiva: informació, rutines i eines.

Piràmide del Model Skellefteå: tools (eines); routines and flows (rutines i circuits); knowledge and insight (coneixement i comprensió). Font:³

3.3 El Model Skellefteå es cíclic

El Model Skellefteå es cíclic i es basa en la premissa «Sortim nets / Tornem nets».

Vídeo Healthy firefighters and the Skellefteå Model
Font: Youtube

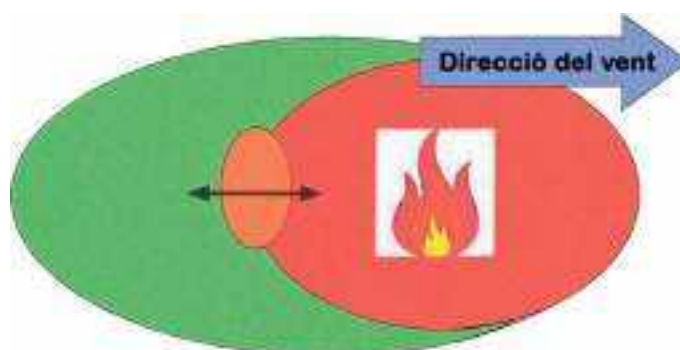

Esquema cíclic del Model Skellefteå

1. De camí a l'incendi en un camió de bombers net. 2. A l'escena de l'incendi, el camió està situat a favor del vent i a una distància segura. Utilització dels EPI. 3. Encapsulament i descontaminació després de l'incendi. 4. Tornada al parc. 5. Dutxa immediata. Descontaminació utilitzant guants i mascareta. Material net i brut separats. 6. Vermell: contaminat; taronja: descontaminació; verd: net. Font:³

3.4 Mesures durant la fase activa de l'incendi: zonificació i ús dels EPI (Bèlgica)

La zonificació (àrea general d'operacions) establerta en els incendis ha de tenir en compte la contaminació generada per l'incendi.¹¹

Àrea general d'operacions tenint en compte la contaminació generada per l'incendi (Pompiers de Liège). Zona contaminada (vermella): els bombers han de portar permanentment el seu equip de protecció individual (EPI); zona de transició (taronja): els bombers hi han de depositar tot l'equipament i material contaminat; zona lliure de tòxics (verda): els intervingents poden descansar i avituallar-se. Si les característiques de la intervenció ho permeten, els vehicles s'emporten a la zona verda. Font:¹

Durant la fase activa de l'incendi, els bombers han de fer un ús escrupolós dels seus EPI (equip de respiració autònom, casc, equip d'intervenció, guants, botxí, botes...).¹⁻⁴ Pel que fa al coll, és extremament vulnerable a l'absorció de tòxics per via dèrmica. La seva dermis és particularment fina i és el segment corporal més exposat als contaminants durant els incendis. Per tant, és de vital importància fer ús del botxí durant les intervencions.⁴

El coll és una zona extremament vulnerable a l'absorció de tòxics per via dèrmica. És de vital importància fer ús del botxí durant les intervencions.²⁻⁴ Font: Carlos Hernández

Emplaçar el vehicle en una zona lliure de tòxics minimitzarà la nostra exposició. Sovint, això s'aconsegueix fàcilment afegint una o dues mànegues a la instal·lació, allunyant així el vehicle del fum.

3.5 Utilització de guants de nitril sota els guants d'intervenció en els incendis

Donada la utilització d'equips de respiració autònoma (ERA), l'absorció cutània es considera la via d'exposició més important en les intervencions en incendis estructurals.^{40, 41, 86}

Al finalitzar un incendi, és habitual que les nostres mans acabin negres i cobertes de sutge, i que acumulin una quantitat significativa de substàncies tòxiques.

Per evitar la contaminació directa i la transferència de contaminants a les mans, s'hauria de considerar l'ús de guants de nitril sota els guants d'intervenció durant totes les fases dels incendis.^{86, 99}

Entre els bombers hi ha el temor generalitzat que l'ús de guants de nitril sota els d'intervenció pugui provocar cremades a les mans. Tanmateix, per generar cremades significatives, caldria que l'interior del guant d'intervenció assolís temperatures molt elevades i les mantingués durant un temps considerable. Aquestes temperatures serien tan extremes que posarien en perill la vida dels bombers molt abans que els guants de nitril poguessin arribar a causar cremades.^{86, 99}

3.6 L'equip de respiració autònom (ERA) no és una cuirassa

L'ERA no és una cuirassa que ens protegeix i aïlla totalment dels tòxics presents en els fums dels incendis. Tot i que és cert que la seva utilització impedeix l'entrada de contaminants per via aèria, no evita l'exposició dèrmica.⁴⁰⁻⁴¹ Tenint en compte que el segellat total entre els components dels nostres EPI és impossible, la via dèrmica esdevé la principal via d'absorció de contaminants durant els incendis.⁸⁶ Així doncs, l'exposició zero durant

la fase activa i de remat de l'incendi és impossible, com demostren els estudis de biomonitoratge.^{40, 41, 55, 57-66, 85}

En aquest tipus d'estudis, després d'exposar els bombers a un incendi, els científics van observar, d'una banda, un augment significatiu de contaminants a l'organisme dels intervinents (orina, alè, etc.). D'altra banda, també van advertir un increment del dany cel·lular (més trencaments d'ADN, inflamació...). Cal destacar que els bombers que van formar part d'aquests estudis van fer un ús escrupolós i metòdic dels seus EPI durant les intervencions.

Per aquest motiu, les úniques mesures que permeten reduir al màxim l'exposició dels bombers durant la fase activa són l'ús rigorós dels EPI, la utilització del menor nombre d'efectius i la reducció del temps de treball.¹⁻⁴

3.7 Fase de revisió o remat: ens amenaça un perill invisible

La fase de revisió o remat es caracteritza per una marcada disminució de les combustions amb flama i de la temperatura. Això genera una sensació de falsa seguretat en els bombers, que, malgrat continuar exposats als contaminants, sovint treballen sense equip de respiració autònoma.

En aquest escenari en fase de remat, tot sembla estar sota control. El sol entra pels finestrals i no es percep fum a l'estança. Tanmateix, un perill invisible amenaça els bombers. Conscient d'això, el binomi de la fotografia ha decidit mantenir la totalitat dels seus EPI per minimitzar l'exposició. Font: Dani Morales

Cal ressaltar que és possible trobar bosses de gasos tòxics a les estances afectades per l'incendi fins a tres dies després de l'extinció. Així mateix, el sutge es mantindrà present a l'escenari dies després d'haver extingit l'incendi. En la fase de remat i revisió és molt habitual remoure runa i deixalles, i en aquestes operacions el sutge torna a estar en suspensió a l'ambient. A més, els nivells de monòxid mesurats amb els detectors no són 100% fiables per predir la presència o concentració d'altres substàncies tòxiques a l'ambient.⁸⁷ Pel que fa als incendis en vehicles, alguns dels valors més elevats d'emissió de substàncies tòxiques es van obtenir en el moment d'obrir el capó en fase de remat.⁶

Comprant números per a la lotocàncer gratuïtament... Fotografia feta per mi, sense ERA, després d'un espectacular incendi d'habitatge

A la vista de tot el que s'ha exposat anteriorment, els bombers han de mantenir els seus EPI durant la fase de remat. Convé ressaltar que les màscares FFP2 i FFP3 no protegeixen dels gasos tòxics.

3.8 Encapsulament *in situ*: la clau de l'èxit!

Tan aviat com es dona per finalitzada l'actuació, al mateix lloc de la intervenció i fent ús del zonatge establert, els bombers han de procedir a l'encapsulament dels EPI i del material contaminat en l'incendi.¹⁻⁴

L'encapsulament no és altra cosa que introduir tots els EPI i el material contaminat en recipients tan hermètics com sigui possible (bosses, contenidors...).

Bombers de Lieja encapsulant *in situ*. Procés d'encapsulament: 1. Retirada dels guants d'intervenció. 2. Col·locació de guants de nitril. 3. Retirada de l'ERA. 4. Retirada del casc i de la màscara. 5. Retirada del botxí. 6. Col·locació de la mascareta FFP3. 7. Retirada de la jaqueta d'intervenció. 8. Retirada del sobre Pantaló. Font: Facebook Pompiers de Liège (non-officiel) (Steph Pictures)

Per protegir-se durant aquest procés, els bombers han de fer ús de guants de nitril, màscara FFP3 i ulleres de protecció.¹⁻⁴

L'encapsulament és la fase clau del procés. És la barrera que atura els elements contaminants en el lloc de la intervenció i evita la contaminació perpètua (vehicles, parcs...) i l'exposició crònica dels bombers. És de vital importància mantenir les cabines dels vehicles lliures d'elements contaminants. La cabina del vehicle és zona neta.

3.9 Encapsulament *in situ*, una mesura que afecta tot el col·lectiu

Les mesures de protecció en les fases activa o de rematada són individuals. En canvi, l'encapsulament *in situ* és una mesura col·lectiva. Si un bomber decideix no dur-lo a terme, està perjudicant tot el grup.

3.10 Descontaminació primària dels bombers *in situ*

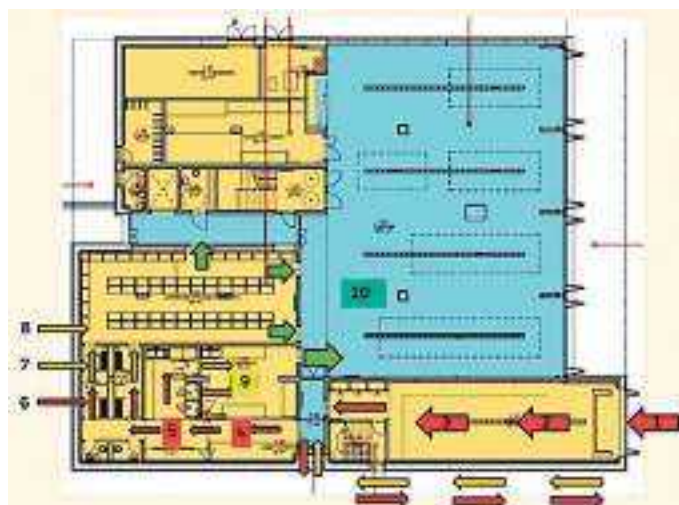
Una altra mesura senzilla, efectiva i de baix cost econòmic és la descontaminació *in situ* dels intervinents. Al lloc de la intervenció, els bombers han de netejar-se la cara, el coll, els avantbraços i les mans amb aigua, sabó i/o tovalloletes. L'objectiu d'aquesta mesura és eliminar la major quantitat possible de contaminants de la pell i disminuir així l'exposició.^{74, 90}

3.11 Tractament dels EPI i del material contaminat: nord d'Europa, «la Champions League»! (Noruega)

El tractament (descontaminació) dels EPI i del material contaminat en l'incendi requereix una inversió econòmica considerable. Noruega i Suècia, països que es caracteritzen per una notable abundància de recursos econòmics, són clars referents en aquesta fase del procés.

Els bombers d'Oslo han dissenyat un parc de bombers tipus que assegura la correcta gestió de la contaminació en arribar de les intervencions. El disseny utilitza circuits per separar el parc en dues zones totalment diferenciades: la neta i la bruta.

L'establiment de circuits brut-net permet tractar de manera eficient els EPI, el material i el personal contaminat durant un incendi. A més, limita el contacte i l'exposició dels bombers al material contaminat. Fent un paral·lisme amb la noció de «marxa endavant» aplicada en els àmbits industrial i hospitalari, els equips nets i bruts no es poden barrejar ni encreuar mai durant les diferents etapes del procés.¹ Aquest concepte ha d'aplicar-se no només al material i als EPI utilitzats durant la intervenció (encapsulament *in situ*), sinó també als actuant (disseny dels parcs).¹⁻⁴

Plànol del circuit de descontaminació del Parc Central d'Oslo. Fletxes en vermell: zona bruta; fletxes en taronja i groc, zona de transició; fletxes en verd, zona neta. Font: Anders F. Leholt-Raer

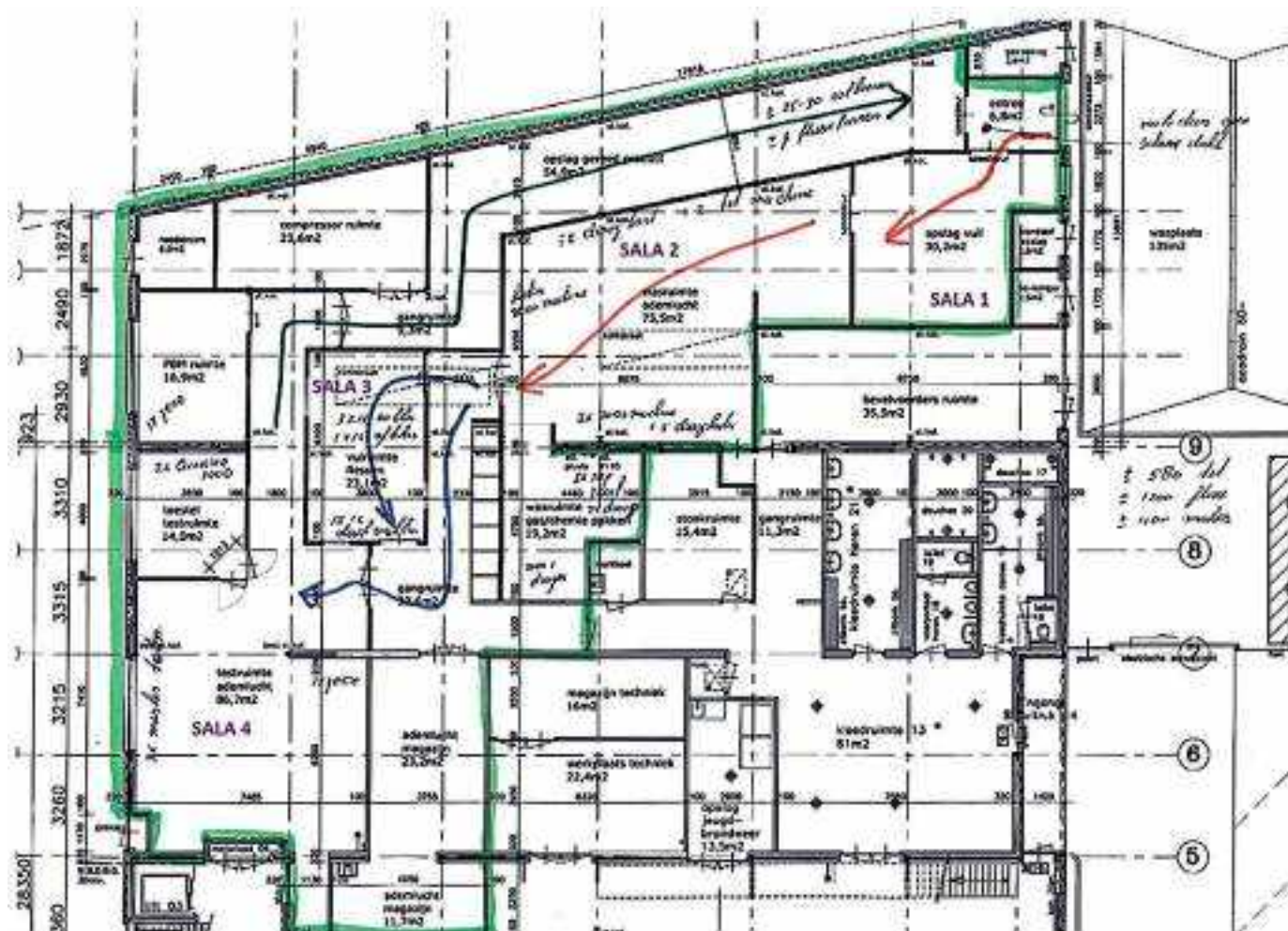
Circuit de descontaminació del Parc Central d'Oslo:
1. Entrada del vehicle contaminat en la intervenció 2. Zona de rentat/descontaminació exterior del vehicle 3. Zona de rentat/descontaminació interior del vehicle 4. Zona d'emmagatzematge de roba contaminada 5. Rentadores de barrera 6. Entrada per al personal contaminat 7. Zona de dutxes (específiques per a personal contaminat) 8. Vestidors 9. Assecadors d'EPI 10. Cotxera

3.12 Adaptació del model a cada tipus d'organització: furgó de rehabilitació i taller respiratori centralitzat (Països Baixos, Bèlgica i Dinamarca)

Donat que la majoria dels serveis de bombers operen amb diversos parcs, gestionar el material contaminat en cadascun d'aquests parcs implica uns alts costos econòmics en maquinària i reformes, els quals no poden ser assumits per la majoria dels serveis.

Taller respiratori

En lloc d'adoptar aquest enfocament, moltes organitzacions han optat per un model centralitzat que permet tractar el material contaminat en un únic taller respiratori, cosa que redueix significativament els costos associats. D'aquesta manera, un sol taller respiratori (*breathing workshop*) presta servei a diversos parcs de bombers, la qual cosa facilita la utilització conjunta i centralitzada de la maquinària necessària. Això permet optimitzar els recursos disponibles i millorar l'eficiència del servei.

Plànol del projecte del taller respiratori dels Bombers de Kennemerland. Les fletxes simbolitzen el circuit brut-net que han de seguir els EPI i el material contaminat: fletxes vermelles per a la zona bruta, blaves per a la zona neta i verdes per al passadís de sortida. Les sales 1 i 2 (zona bruta) disposen de pressió negativa per evitar la transferència de contaminants a la resta de la instal·lació. En canvi, les sales 3 i 4 (zona neta) compten amb pressió positiva per impedir l'entrada de contaminants. **Font:** Arie Van Roon

Furgó de rehabilitació

Per transportar el material contaminat des del lloc de l'incendi fins al taller respiratori, nombroses organitzacions han optat per utilitzar un furgó de rehabilitació. Aquest vehicle està equipat amb dos compartiments: un de net per al material de recanvi i un altre de brut per a l'equip contaminat.

Furgó de rehabilitació dels Bombers de Lieja amb les zones neta (verda) i bruta (vermella) establertes. **Font:** Facebook Pompiers de Liège (no oficial) (Steph Pictures)

La utilització d'un furgó de rehabilitació presenta un gran nombre d'avantatges:

- Rehabilitar *in situ* (hidratació, alimentació...) els actuants.
- Permetre la descontaminació primària *in situ* dels bombers.
- Restituir el material dels vehicles contaminat en l'incendi (mànegues, llances, reduccions...).
- Restituir els EPI dels bombers contaminats durant la intervenció.
- Restaurar immediatament l'operativitat dels vehicles i dels bombers.
- Evitar la transferència de tòxics del lloc de la intervenció a la resta de vehicles i, per tant, als parcs.
- Transportar el material i els EPI contaminats directament des de l'incendi fins al taller respiratori.

Donat que la major part dels vehicles, EPI i material arriben nets al parc, les organitzacions poden evitar costoses reformes o reconstruccions en les seves instal·lacions. Només els bombers que han intervingut en l'incendi arriben contaminats al parc. Hauran de passar per la dutxa i canviar-se de roba com més aviat millor.¹⁻⁴

4. Conclusió

Cada vegada que un bomber intervé en un incendi, està comprant números per a la lotocàncer. El canvi en la classificació de l'Agència Internacional de Recerca sobre el Càncer, del grup 2B (2007) al grup 1 (2022), no deixa lloc a dubtes: l'exposició ocupacional dels bombers i les bomberes és cancerígena.

A la llum d'aquests resultats, la gestió de la contaminació generada en els incendis ha de convertir-se en una prioritat absoluta per a qualsevol organització de bombers que valori la salut i la qualitat de vida dels seus membres.

Gestionar adequadament la contaminació generada en els incendis depèn més d'un canvi d'actitud i mentalitat de tots els membres del servei de bombers que no pas d'una aportació desmesurada de recursos econòmics. El Model Skellefteå és adaptable a la capacitat econòmica i a la realitat operativa de cada organització.

L'èxit en la gestió dels contaminants no depèn únicament dels serveis de bombers i de les administracions; és una tasca col·lectiva en què els bombers i les bomberes també tenen responsabilitat. Els bombers han de ser conscients del risc que afronten en anar a un incendi i responsabilitzar-se d'implementar mesures senzilles i econòmiques que poden reduir considerablement la seva exposició.

Només els bombers que han intervingut en l'incendi arriben contaminats al parc. Hauran de passar per la dutxa i canviar-se de roba com més aviat millor.

«Dutxa abans d'una hora». Font: Sylvester Cancer

Aquest article ha estat elaborat resumint i simplificant el contingut del treball de fi de grau (TFG) titulat «Riscos dels tòxics associats als fums dels incendis per a bombers i bomberes». Si vols informació més completa i detallada sobre els riscos dels tòxics associats als fums dels incendis i els diferents models per gestionar-los, pots consultar el document original:

L'autor declara no tenir cap conflicte d'interessos.

XXXIII Jornades Nacionals de Sanitaris de Bombers

Iñaki Feliu (Text i fotos)

Entre el 6 i el 8 de novembre del 2024 es van celebrar a Barcelona les XXXIII jornades de l'Associació de Sanitaris de Bombers d'Espanya (ASBE).

Aquestes jornades van ser organitzades per l'ASBE amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, el Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments (Bombers de Barcelona), l'Associació Professional de Tècnics de Bombers (APTB) i l'Associació Espanyola de Lluita Contra el Foc (ASELF).

La seu de les jornades va ser l'Espai Bombers, on, a més d'assistir a les jornades, els assistents van poder gaudir de l'exposició i de l'espai, cosa que destacava que l'Espai Bombers era un actor més de les jornades.

En les jornades hi van participar 105 persones de diferents serveis d'emergència d'arreu d'Espanya, que incloïen els dels ajuntaments de Barcelona, Saragossa, Sevilla, els del Consell Generau d'Aran i els de la Generalitat de Catalunya, a més dels sistemes d'emergències mèdiques de Catalunya i Navarra. S'hi va destacar l'absència de companys de València, que estaven ocupats amb les tasques de restabliment de la normalitat després de la DANA que va afectar principalment València i Albacete el 29 d'octubre.

Les jornades van començar el dimecres 6 de novembre amb un sopar de benvinguda en què els participants van poder retrobar-se, en molts casos, i en d'altres establir noves relacions, i van compartir experiències sobre els serveis sanitaris en els cossos de bombers.

Les jornades van ser inaugurades pel president de l'ASBE, José Antonio Cortés Ramas, de Bomberos de Zaragoza; Albert Ventosa Carulla, cap de la divisió d'operacions i intervenció de Bombers de Barcelona, i Iñaki Feliu Pérez, cap del servei sanitari de Bombers de Barcelona.

Tots tres van destacar la importància de les trobades entre professionals de diferents serveis i de crear espais on compartir coneixements, experiències i projectes.

El dijous 7 es va inaugurar l'activitat científica, que va comptar amb diverses ponències. La primera taula, titulada «Sobre incendis», va incloure ponències sobre la mortalitat en incendis, els procediments de neteja i descontaminació en incendis en espais confinats a nivell europeu, i els procediments de neteja i descontaminació de Bombers de Barcelona.

La segona taula, «Col·laboració Interinstitucional en patologies temps-dependents. A propòsit d'un cas...», va tractar sobre el recorregut d'una alerta, des de la trucada al 112 fins a l'arribada del pacient a l'hospital receptor, i va comptar amb ponències sobre codis d'activació, gestió de recursos, tècniques de rescat i evacuació per façana, i el procés assistencial del cas.

La tercera taula, «El Grup d'Emergències Mèdiques: pasat, present i futur», va incloure ponències sobre la història del GEM i la creació de la figura GEM03.

A la nit es va celebrar el sopar de gala, en el qual es van

lliurar plaques commemoratives a l'Ajuntament de Barcelona, al Cos de Bombers de Barcelona i al Servei Sanitari de Bombers de Barcelona.

El divendres 9 van continuar les jornades amb ponències sobre salut laboral i novetats tecnològiques en emergències, i s'hi va fer una demostració pràctica d'atenció sanitària amb accés i evacuació amb tècniques de rescat urbà.

També es va fer una videoconferència amb companys de diferents cossos desplaçats a València per la DANA, que van explicar el paper del personal sanitari en l'emergència.

Finalment, es va clausurar l'esdeveniment amb un dinar conjunt en què es va destacar la importància d'associacions professionals com ASBE per enfortir els diferents cossos de bombers actuant com a *hubs* de coneixement i recursos.

Les pròximes jornades seran acollides pel Servei d'Extinció d'Incendis i Salvaments de l'Ajuntament de Sevilla i tindran lloc els dies 13 i 14 de novembre d'aquest any.

Us animem a tots/es aquells/es que teniu un neguit sanitari a participar-hi!

Un altre infermer de Bombers de Barcelona modelista

Text: Francesc Climent Fotografies: Ricard Cervantes

Doncs sí, deu ser alguna cosa que es va repetint en la història, ja que la llista d'infermers de Bombers de Barcelona que fan miniatures de bombers és llarga. En Pech, el Yepes, i ara ha agafat el relleu un servidor...

Francesc Climent revisant la seva col·lecció

Però d'on ve, tot això?

Ja de ben petit, quan encara no sabia caminar, era veure passar un camió dels bombers de Barcelona i esvalotar-me tot jo. Havia fet passar els pares infinitat de cops pel carrer Provença, de camí cap al poble amb cotxe, només per sentir els timbres del parc i les sirenes dels vehicles que en sortien.

Un dels primers records mes nítids que tinc és el de l'ambulància Sierra 8, «l'americana», amb aquella brillant com-

binació de llums taronja i vermelles centellejant. Ja de més gran, anant cap a l'institut em perdia i em saltava alguna classe seguint el rastre que deixaven les cisternes dels tancs per saber on hi havia un sinistre; sabia que d'una manera o altra havia d'entrar a treballar a Bombers de Barcelona. Així va ser que vaig fer amistat amb l'Esteban Rabadan, que era bomber de Barcelona, i amb el seu germà Xavi, que em va agafar com a protegit i de qui vaig aprendre com funcionava tot el que hi havia a dins de l'ambulància de la Creu Roja.

Sempre que podia, de tornada de l'institut, acompanyant la Beth a casa seva, passava per Provença a saludar: «Quin torn esteu de guàrdia avui? Que hi ha l'Esteban? I el Caballo, el Muñeco, el "Mito" Manel Tomás?».

És per això que quan tenia uns catorze anys em vaig interessar molt per les miniatures de bombers i el modelisme en general. A prop de casa, a la rambla Volart, hi havia una tenda de modelisme i trens on em gastava la setmanada en miniatures de bombers; les més econòmiques eren les d'escala 1/87, que eren les que tenien més varietat.

Posteriorment, a través del voluntariat a la Creu Roja i amb Bombers de la Generalitat, vaig poder conèixer diferents modelistes i col·leccionistes, com ara el Salvador Balcells, de qui vaig aprendre infinitat de coses, curiositats històriques i trucs; el Javier Bocanegra, verdadera enciclopèdia dels bombers, que em va obrir les portes del parc de Bombers Voluntaris de Sitges, amb els quals vaig col·laborar durant uns anys; l'Eduard Marroig i el Manel Biete, que sempre que m'ha calgut documentació per a alguna miniatura m'han ajudat amb fotografies de vehicles i tota mena de material.

Vaig començar a treballar a l'ambulància l'any 2000, quan tenia disset anys, tot i que ja feia de voluntari des de l'any 1998, i el 2015, després de nou anys al SEM com a infermer, vaig poder accedir, com a cap de sector sanitari, a Bombers de Barcelona. El primer que vaig fer va ser apuntar-me a la cultural (ACE), on vaig treballar al costat del Pere González i de tots els altres, que quan els vaig conèixer estaven en actiu i ara ja estan jubilats, però segueixen vinculats a Bombers a través de Patrimoni Històric.

No he parat de col·leccionar pràcticament mai i sempre he intentat reproduir vehicles reals de bombers d'arreu del món, encara que de tant en tant em permeto alguna llicència fantàstica o algun «i si» o «what if», per exemple com seria un helicòpter sanitari de Bombers de Barcelona, i en faig la maqueta com a exercici creatiu.

Aplegar documentació sobre un vehicle en concret és gairebé un treball de recerca, i la veritat és que amb Bombers de Barcelona sempre he pogut aconseguir molta documentació, ja sigui a través dels amics que esmentava abans o bé fins i tot de l'Antonio Cabeza, del Víctor Carrillo o de l'Albano Rabassa de la Unitat de Recursos Materials (URM), amb els quals sempre he tingut una relació molt fluida i de col-

laboració; també m'ha ajudat molt el Ricard Cervantes, que sempre m'ha aconseguit tot el que li he demanat.

He reproduït pràcticament totes les ambulàncies en què he treballat i també els helicòpters sanitaris i de Bombers de la Generalitat en què he volat.

Per al modelisme sempre he partit de la base de cabines o models de plàstic que, amb planxa de plàstic i a base de massilla i paper de vidre, he convertit en vehicles de bombers. En aquest sentit, per a mi va ser cabdal una sèrie d'articles que es van publicar a la revista *Miniauto* a finals dels anys noranta sobre les miniatures a escala 1/87 que va fer el Salvador Balcells, de Bombers de Barcelona. De fet, ara tothom pot veure aquestes miniatures exposades a l'Espai Bombers.

El modelisme és com la feina dels carrossers però en més petit: parteixes d'un plànol i vas construint i enganxant l'estructura tallada a escala, i finalment es pinta amb aerògraf, amb pintures especials d'acabat brillant. Per a mi és un pasatemps, un *hobby* en què puc gaudir i fer que s'esvaeixin la pressió i l'estrès.

Actualment el modelisme ha viscut una gran revolució: amb el meu germà Ignasi, amb qui comparteixo l'afició, disposem d'una impressora 3D de resina, i les possibilitats s'han tornat infinites.

En aquests moments, la meva col·lecció deu ser de més o menys unes dues mil peces, a escala 1/160, 1/87, 1/72, 1/43, 1/24 i 1/18.

Què celebrem el 8 de març?

Juan Diego Cabello

Els patrons religiosos?

Si ens preguntem pel sentit final de celebrar el 8 de març la festa dels bombers, podríem estar d'acord que molt resumidament, hi commemorem i recordem aquells que han mort i celebrem la vida, amb festa i alegria de la nostra professió.

Tot plegat ens porta a coincidir amb la celebració del Dia Internacional de les Dones o Dia de la Dona Treballadora, reconegut per l'ONU (únic organisme competent per establir la celebració de dies internacionals oficialment). Aquest fet, que no ha suposat mai competència ni neguit, ans

al contrari, no deixa de tenir un paper invisibilitzador de la festa dels bombers, que queda molt silenciada a causa de la magnitud del Dia de la Dona.

La celebració actual, molts cops anomenada com a "Dia del Patró", té orígens religiosos i prové d'una ordre ministerial franquista que a continuació relatarem en detall com es va produir.

Per començar, és evident que el vuit de març, és el dia de Sant Joan de Déu, però també ho és dels màrtirs Apolloni i Filemó d'Arsinoe, i no van ser aquests els triats perquè el responsable, molt religiós i devot, ho era del portugués **João Cidade Duarte** (en endavant Joan de Déu), l'any 1953, en aquells moments amb José

María Jordán Poyatos de director de bombers i devot del sant (veure revista Alarma nº3 Marzo 1953), que fa la petició al Ministerio de la Gobernación i apareix promulgada al BOE 183 de 2 de Juliol a l'ordre ministerial, que diu literalment **"atendiendo a las peticiones de los cuerpos de bomberos de considerar oficialmente a San Juan de Dios como Patrón de los mismos"**, no cal explicar massa el caràcter gens democràtic ni consultiu d'aquesta decisió, que a molt estirar va ser pactada entre els "jefes" de l'època. D'igual manera, la imatge (atribolada) de Joan de Déu, que "la Cultural" va promoure comprar per "subscripció popular", i que podem imaginar el destí d'algú que no hi volgués participar, en aquells moments de dictadura, on les penúries econòmiques eren la normalitat (avui es pot trobar a l'entrada al Cau del Jubilat, després d'haver patit una bretolada iconoclasta).

Eren temps on no hi havia internet, el televisor era un article de luxe i tot just un any abans, es va emetre la primera retransmissió esportiva (1952) i les primeres proves tècniques poc abans (1948). El nacional-catolicisme obligava a pregar a les escoles, era comú llegir unes "vidas ejemplares" en que el photoshop de l'època retocava i donava la versió heroica i sacrificada de la biografia dels sants. Ara podem conèixer detalls de Joan de Déu que, a banda del rescat de persones en un hospital en flames que se li atribueix, també va ser mercenari a sou, en dos exèrcits diferents: a les ordres de

Carles I, on li van encarregar tenir cura de la caixa de la companyia i van estar a punt de penjar-lo quan la caixa es va perdre, i més tard a les ordres del comte d'Oropesa, va lluitar contra les tropes de Solimà I, va ser venedor de llibres ambulant i finalment va morir de pulmonia després de rescatar un home que s'ofegava al riu Genil (aquest fet sí queda documentat).

L'incendi a l'hospital Real de Granada que també està documentat i acreditat, i la suposada participació de Joan de Déu van portar a la seva nominació com ja hem vist.

El 8 de març de les dones

Vegem ara els vincles no establerts, que molta gent desconeix i que ens vinculen amb el 8 de març, origen del Dia de la Dona.

El 8 de març com a Dia Internacional de les Dones, tradicionalment se n'han destacat diversos fets puntuals:

- la vaga de les obreres tèxtils nord-americanes del 8 de març del 1857,
- el 25 de març de 1911 es produeix a Nova York l'incendi de la Triangle Shirtwaist, una fàbrica de camises que ocupa les plantes 8, 9 i 10 de l'edifici. El nom de l'empresa que conté la paraula "triangle" sembla premonitori del foc que va causar la mort de 146 persones, la majoria dones (123) joves immigrades, entre 14 i 23 anys i 23 homes. La causa, una burilla mal apagada o la fricció d'una de les màquines, no es va poder determinar, però

Article a l'Alarma! de març de 1953, on es demanava que Sant Joan de Déu fos el patró dels bombers espanyols.

el gran nombre de víctimes va ser degut a que les portes de sortida a les escales estaven tancades amb clau per evitar robatoris. La inhalació de fum i haver de saltar per les finestres van ser les causes de les morts d'aquesta gran tragèdia, que va comportar canvis legals en la normativa de l'edificació i un enfortiment de les organitzacions de treballadors.

- el darrer diumenge de febrer de 1908 per part de les socialistes nord-americanes.

- a Europa també el 19 de març de 1911.

- el 8 de març de 1917 (segons el calendari gregorià) les dones russes van sortir al carrer en demanda d'aliments i pel retorn dels combatents de la 1ª Guerra Mundial, a partir d'aquest moment, el Dia Internacional de les Dones quedà fixat en la data del 8 de març.

Amb el ressorgiment del feminisme, a finals dels anys seixanta i setanta, tornà a implantar-se la celebració d'aquesta data, que van acabar de corroborar les Nacions Unides, el 1977, en declarar el 8 de març com a Dia Internacional de les Dones.

Vist tot això i recordant que, als inicis la principal motivació era el dret a sufragi (el dret de les dones a votar), a títol personal em sento més vinculat al 8 de març pels fets de la Triangle i subsegüents, que no pas per un rescat poc documentat a l'hospital de Granada, per part de Joan de Déu.

Dia del bomber arreu del món

Però anem a veure què fa la resta del món i si existeix el Dia Internacional dels Bombers.

Celebració de la missa al pati del parc Central (Eixample), el dia del patró de 1973.

Amb les dades que he pogut recopilar de fonts obertes, podem establir tres motivacions principals que donen lloc a celebracions i/o commemoracions dels bombers arreu del món.

1. Data fundacional del servei
2. Esdeveniment o servei molt rellevant, sinistre, incendi o catàstrofe natural important
3. Festa patronal religiosa amb personatges varis del santoral,

Podríem establir un grup de països anglosaxons i germànics amb el sant Florià, un grup francòfon i italià amb santa Bàrbara; residualment Andorra i el Regne d'Espanya amb San Juan de Dios. Anecdòticament també, Xipre i Grècia amb un decret P.D.1186/1981, declarant dia oficial del cos de bombers pels sants, Ananies, Azaries i Misael, "els tres joves al forn", que sembla un altre fet reciclat provinent d'una història o llegenda babilònica, adaptada i adoptada per jueus i cristians, que supera la fantasia de Marvel i Netflix.

És remarcable que al primer grup (Florià) en molts casos han adoptat també la celebració mixta dels punts 2 i 3 i, amb un punt de vista molt occidental, han establert un "Dia Internacional del Bomber" en ocasions diuen "voluntari" o "forestal" que commemora el mateix dia de Florià (4 de maig), un gran foc forestal on van morir cinc bombers a Victòria (Austràlia). De Florià en diuen que va ser el primer comandament d'una esquadra de bombers que va perdre la vida en acte de servei.

En qualsevol cas, és una convenció que deixa fora tot el ventall de països islàmics i de l'Àsia en general, i no ha quedat recollida per l'ONU, únic organisme o estament competent per declarar dies internacionals.

Per tancar aquest apartat, vull esmentar que no he trobat o no tenen un origen definit alguns països importants com ara la Xina, que ho celebra el 9 de novembre, i que en altres casos ha estat impossible saber quin dia celebren el dia del bomber o ni tan sols si en tenen.

4 de maig, Dia Internacional del Bomber Forestal/Voluntari i sant Florià

- Alemanya
- Austràlia
- Àustria
- Barbados
- Canadà
- Estats Units d'Amèrica
- Hongria
- Irlanda
- Liechtenstein
- Lituània
- Malàisia
- Polònia
- Regne Unit
- Suïssa
- Ucraïna

Motius religiosos (santa Bàrbara, 4 de desembre)

- Bèlgica
- Costa Rica
- El Salvador
- França
- Itàlia
- Luxemburg

Motius religiosos (Els tres del forn, 17 de desembre)

- Grècia
- Xipre

Motius religiosos (sant Joan de Déu, 8 de març)

- Andorra
- Regne d'Espanya

Data fundacional / Decret / Sense motiu

- Argentina, 2 de juny
- Bolívia, 5 d'abril
- Brasil, 2 de juliol
- Bulgària, 14 de setembre
- Colòmbia, 11 de novembre
- Cuba, 13 de novembre
- Dinamarca, 11 d'octubre
- Equador, 10 d'octubre
- Estònia, 7 d'octubre
- Etiòpia no celebra
- Federació Russa, 30 d'abril
- Guatemala, 16 d'agost
- Hondures, 1 de novembre
- Japó, 7 de març
- Mèxic, 22 d'agost
- Nicaragua, 25 de juliol
- Panamà, 28 de novembre
- Perú, 5 de desembre
- Portugal, 31 de maig
- Corea del Sud, 9 de novembre
- Rep. Dominicana, 11 de març
- Romania, 13 de setembre
- Uruguai, 27 d'octubre
- Veneçuela, 27 d'agost
- Xile, 30 de juny
- Xina, 9 de novembre

Commemoració d'un incendi o accident greu/morts en acte de servei

- Índia, 14 d'abril
- Iran, 28 de setembre
- Paraguai, 1 d'agost

Celebració del patró el 2006 a la sala d'utilatge del parc de l'Eixample

Conclusions,

Dels 193 estats reconeguts per l'ONU, només en 2 dels 54 dels quals coneixem data de celebració del Dia del Bomber, han triat a Joan de Déu, 15 a Florià, conjuntament amb un motiu laic que commemora una tragèdia i la resta tenen a Bàrbara, motius fundacionals i de tota mena.

La meua opinió final, passa per desitjar un Dia Internacional dels Bombers/res, que pot coincidir o no amb els que actualment són majoritaris, de

caràcter completament laic, sense excloure les actuals celebracions religioses en el cas dels que siguin creients, a l'àmbit privat i particular. El servei de bombers ha de garantir sempre la neutralitat religiosa sense cap preferència per cap culte, tant en el fons com en les formes. Donat que és l'ONU qui ha d'establir, seria bo que la proposta arribés als representants, i que es pogués triar de manera democràtica i consensuada una data que aplegués tota la professió, amb forestals,

aeroportuaris, portuaris, voluntaris, privats.

Com a notícia positiva, el 4 de març de 2024 es va formular una petició al Ministerio del Interior per derogar l'ordre ministerial que imposava "*San Juan de Dios como patrón de los Bomberos*". Un any més tard no hi ha resposta i m'agradaria que fos acceptació per silenci administratiu.

Per acabar, sempre he tingut el mateix patró, que no era ni sant, ni alcalde, ni director, ha sigut el ciutadà.

Celebració de la missa al pati del parc Central (Eixample), el dia del patró de 1969.

Història del grup de sanitaris dels Bombers de Barcelona

J. C. Yepes i Pérez Infermer
jubilat de Bombers de BCN

Després de 42 anys prestant servei en el grup de Sanitaris de Bombers de BCN, faig una mirada enrere i veig l'evolució i el progrés del grup sanitari durant aquestes dècades.

Aquells que vam néixer a la dècada de 1950 tenim la sort d'haver viscut uns anys de canvis constants, tant en l'àmbit social com professional; hem sigut el relleu dels antics infermers i hem donat pas a les noves incorporacions de sanitaris al Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS).

Aquest article és un resum històric de les diferents etapes viscudes com a sanitaris a Bombers de BCN.

Practicants

Tot i que en l'àmbit històric tenim escrits, fotografies, material sanitari antic, etc., corresponents a la primera meitat del segle xx, aquest resum s'inicia als anys 1950.

En les dècades de 1950 i 1960

tenim referències d'una sèrie de bombers que feien de socorristes avançats i que van ser primordials per formar un grup sanitari tutelat per un metge municipal que supervisava les seves actuacions. Aquest metge no acudia als sinistres, sinó que era un metge municipal que passava visita als bombers i que, com hem dit, tutelava els infermers que sí que sortien als diferents serveis.

Tots aquests bombers sanitaris van obtenir en el seu temps lliure el títol de practicant, que era el que rebien els homes, mentre que les dones es titulaven com a infermeres.

ATS

Donat que als anys 1970-1978 els serveis d'ambulància van augmentar molt, la necessitat de disposar de professionals sanitaris i més ambulàncies va justificar la compra de vehicles i l'entrada al servei de vuit ATS (assistents tècnics sanitaris), que és el títol que rebien aleshores a la universitat tant els homes com les dones que es formaven en aquesta especialitat.

L'any 1981 hi ha dues incorpo-

racions d'infermers que havien entrat com a bombers amb la lleva del 1981.

Diplomats universitaris en infermeria

Amb un nou canvi de denominació, a partir de l'any 1986 s'incorporen al cos deu diplomats universitaris en infermeria (DUI), sis dels quals són dones. Aquestes professionals són les primeres dones que van entrar a Bombers de BCN. Recordem que fins als anys 2000 no hi van entrar les primeres bomberes.

A partir dels anys vuitanta comencen a jubilar-se els primers sanitaris (els practicants). També en aquests anys s'incorporen a Bombers de BCN diverses infermeres provinents de l'Hospital del Mar i un bomber que s'havia titulat com a DUI.

L'any 2015 van entrar al cos setze DUI (onze homes i cinc dones).

L'última entrada de DUI va ser l'any 2022, quan al servei se n'hi van incorporar tretze (set homes i sis dones).

Aquestes dades ens permeten observar l'augment progressiu de la plantilla, que va passar d'una dotzena de sanitaris als vint-i-cinc que hi ha en l'actualitat. Això ens dona una ràtio de cinc sanitaris per cada un dels cinc torns que presten servei a Bombers.

Tasques

La feina d'aquests sanitaris es basa en tres apartats ben diferenciats:

- Atenció sanitària *in situ* als bombers que ho necessiten i als ciutadans ferits que trobem en les intervencions.
- Atenció sanitària als parcs amb intervenció de la Mútua d'Accidents.

– Formació sanitària dels bombers durant la seva guàrdia. A més, els infermers també reben formació dels bombers amb els quals comparteixen torn. Aquesta formació consisteix a fer pràctiques de rescats en alçada o excarceració de víctimes atrapades en vehicles, etc.

Aquesta formació conjunta dels infermers i els bombers dona lloc a equips molt consolidats, cosa que fa que quan treballen en serveis reals tinguin una coordinació molt alta i efectiva.

Si observem la feina que fan els infermers, veurem que des dels anys cinquanta fins al final dels vuitanta les ambulàncies de bombers cobrien tots els accidents i les emergències sanitàries a la via pública, ja que els serveis d'emergència tal com els coneixem ara encara no existien.

Actualment, els infermers de bombers treballen braç a braç amb els bombers a les zones de perill. Un cop rescatats i estabilitzats els ferits, es traspassen al SEM, que s'ocupa de traslladar-los a l'hospital.

Un altre tipus de serveis que fan els infermers junt amb els bombers és la cooperació en el rescat i el trasllat a port quan té lloc qualsevol incident al front marítim de Barcelona. Per fer-ho compten amb la barca de rescat de Salvament Marítim *Mintaka*.

Plantilla

Actualment, com hem dit, la plantilla d'infermers és de vint-i-cinc, un per cada torn i parc principal, de manera que tots els parcs tenen assistència sanitària.

Les titulacions exigides per poder optar a la plaça són les vigents en cada època. Així, hem tingut practicants, després ATS i actualment diplomats en infermeria. També moltes de les últimes incorporacions tenen

Bombers "practicants" dels anys 1950: Pujol, Llorca, Soler, Navarro, Albiach, Ribas Tomás, Morgó, Planas i Pech.

P. Tomas

M. Fernández

X. Mir

M. Gou

D. Minguell

E. Allo

L. Judez

A. Siscart

J. M. L. Quintilla

P. Pulgar

M. Busqué

M. Mateu

J. C. Yepes

N. Molina

C. Granada

I. Toribio

C. Gonzalez

F. Garucho

A. Mayneris

J. Abellan

S. Massó

A. Fernández

M. Tomas

M. Sanz

F. Rafecas

un màster en emergències, cosa que fa que la seva formació com a sanitaris de primera línia d'intervenció sigui molt completa.

Cal destacar que aquest grup de vint-i-cinc infermers i infermeres està en contacte permanent amb l'infermer en cap. Això fa que qualsevol incidència sanitària que hi hagi en un torn o parc sigui atesa, en primer lloc, per l'infermer del torn. Seguidament la informació arriba a l'infermer en cap i, si cal, a la metgessa que tenen assignada la Guàrdia Urbana i Bombers de BCN.

Aquesta xarxa, que fa que tots els sanitaris estiguin comunicats, va ser molt útil durant la pandèmia, ja que a Bombers hi va haver moltes incidències sanitàries i la presa de decisions sobre cada cas va ser molt ràpida. També durant la pandèmia es va donar suport al SEM amb dues ambulàncies per torn, ja que la demanda ciutadana de serveis sanitaris va augmentar considerablement.

Resumint totes les èpoques, des dels anys cinquanta del segle passat el servei sanitari ha estat present dins l'estructura de Bombers de BCN, les primeres dècades donant servei als bombers i rescatant, establint i traslladant els ciutadans que s'atenien en els serveis.

Amb la posada en marxa dels serveis d'emergència tal com els coneixem actualment, la missió dels infermers de Bombers és l'atenció als bombers en els serveis i sobretot l'entrenament i la preparació per prestar atenció sanitària en llocs de difícil accés i en els serveis que requereixen accés en alçada, treballar en llocs de risc i en ambients de fum, etc.

Sanitaris incorporats el 2015: Sánchez, Ropero, Giménez, Climent, Nubiola, Servià, Pascual, Rodríguez, Fernández i Sidera.

Sanitaris incorporats el 2017: Rosa, Feliu, Perapoch, Carreras, Rodríguez, González i Sevilla. Al mig: Yepes, coordinador.

Sanitaris incorporats el 2022: Ríos, Martínez, Sonales, Güell, Alemán, Borderia, Cañellas, Fernández, Prieto, Manso, Jiménez i Bisquert.

IX milla nàutica SOLIDÀRIA BOMBERS de Barcelona

EN MEMÒRIA D'EN SERGIO ZAPATER RIVERA
DISSABTE 28 DE JUNY DE 2025 A LES 10:00H
PLATJA BOGATELL

#IXMILLABOMBERSBCN

A benefici de:

Associació
8000 Estels

Il·lustració: Erika Paván López
Adaptació: I. Gervasi Tàrrida

WWW.ACEBOMBERSBCN.CAT WWW.8000ESTELS.COM

